

Türkiye
Kızılay Mecmuası

YÜZ YETMİŞİNCİ SAYI

15 Şubat 1940

ANKARA

Bu Sayıdaki Yazılar :

- 1 — 1940
- 2 — Kızılhaç Cemiyetleri Umumî Kâtibi Kont B. dö Rouge'nin Türkiye-yi ziyareti.
- 3 — Şark vilâyetleri âfetzedeleri menfaatine beraberinde getirdiği çok mühim mikdarda teberrü eşyasını Cemiyetimize teslim eden ve bu vesile ile Cemiyetimizin misafiri olarak bir müddet Ankarada ika-met ve felâket mıntakasını gezen İngiliz - Türk Yardım Komitesi Mümessili General Sir W. Deedes'in radyoda verdiği konferans.
- 4 — Şark vilâyetleri âfetzedeleri menfaatine beraberinde getirdiği çok mühim mikdarda teberrü eşyasını Cemiyetimize teslim eden ve bu vesile ile Cemiyetimizin misafiri olarak bir müddet Ankarada ika-met ve felâket mıntakasını gezen İngiliz - Türk Yardım Komitesi Mümessili General Sir W. Deedes'in matbuata beyanatı.
- 5 — Zelzele hailesinin tarihçesi.
- 6 — Şefkat ve yardım hislerinin beynelmilel sahada inkişafı.
- 7 — Basit vazıtalara bir yerde İperit olup olmadığını anlamak.
- 8 — İperitin muhtelif maddelere nüfuz kudreti ve İperitlenmiş malze-menin temizlenmesi hususunda esas bilgiler.
- 9 — Bebeklerin gazdan korunması, Kızılay Gazdan Korunma Kundağı.
- 10 — Fabrika ve müesseselerde hava taarruzlarına karşı korunmanın öğ-retilmesi ve bunun talim ve terbiyesi hakkında esas kaideler.
- 11 — Draeger «Uh» tipi oksijen tulumbası.
- 12 — Hava taarruzlarına karşı evlerde alınacak tedbirler.
- 13 — Karilerimizin sorduğu suallere mütehassısımızın verdiği cevaplar.
- 14 — İlk sıhhi yardım.
- 15 — Kızılay haberleri.
- 16 — Kızılhaç haberleri.
- 17 — Fransızca kısım.

Türkiye

Kızılay Mecmuası

ANKARA

Telefon Numarası : 3924

İKİ AYDA BİR ÇIKAR

YILLIĞI 1 LİRADIR.

Deredilmeyen evrak iade edilmez. Makale ve ilânlar Ankarada
KIZILAY MECMUASI Direktörlüğüne gönderilmelidir.

1940

Yazan : **Fuat KERMAN**

Yeni sene istihlâf ettiği 1939 yılından müdevver beynelmilel hâdiselerin, vaziyetlerin doğurduğu müzmin ıztırapları, meraretleri yetmiyor-muş gibi şimdi de aziz topraklarımızı, yurtlarımızı masum binlerce insan cesetleriyle ölüm ve sefalet meşheri haline getiren yer sarsıntıları, su baskınları ve bunlara katılan soğuk, kar, tipi gibi ölüm ve tahrip unsurlarını seferber eden şoursuz, kuduruk, hain bir tabiatın şiddet ve tehev-vüriyle karşılaşmış bulunuyor.

Hilkat tarihinin bile pek ender kaydettiği Kaotik felâketlere, hercümerçlere andıran bu korkunç faciayı bütün kuvvetiyle, varlığıyla anlatabilmek, bu satırlar arasına sıkıştırmak beşeriyetin idrak sahasını aşacak kadar taşkın bir hakikati tasvir ve ifadeye kalkışmak, muhali imkân azviyesinden ölçmek kabilinden bir hareket olur.

Yer yer kasabaları, şehirleri bir hamlei tehevvrle bütün insanları, bütün muhtevasiyle yutan yahut külçe haline gelen ankaz yığınları, dondurucu soğuk, kar, tipi, altında can çekişen irili ufaklı, çıplak, aç, hasta ihtiyar bir takım insanların feryatlarını işitmek, ıztıraplarını dinlemek mevsimin bir çok menaatleri, imkânsızlıkları ile pençeşerek bu bedbahtları giydirmek, gıdalandırmak, onlara yatacak yer bulmak, onların yaralarını sarmak ancak Hükûmetimizin, milletimizin sarsılmaz itimadını ka-

zanmış hayırseverliği, şefkatperverliği ile tanınmış olan Cemiyetimize hâs bir mazhariyettir.

Milletin ve Cümhuriyet Hükûmetinin bu felâket ânında gösterdiği yardımların, tesanüd duygularının azameti karşısında bir hissei iftihar duymamak kabil olmamakta ve büyük dostlarımız başta olmak üzere bütün insaniyet ve medeniyet âleminin felâketimiz karşısında gösterdiği yüksek yardım ve insanî duygularını milletimiz ebedî bir şükranla karşılamak-tadır.

Kızılây

Karagün

Dostudur

Kızılhaç Cemiyetleri umumî kâtibi B. Kont dö Rouge nin Türkiyeyi ziyareti

İki gündenberi şehrimizde bulunmakta olan ve felâketzedelere yapılacak yardım için Kızılay merkeziyle temasta bulunan Kızılhaç Birliği Umumî Kâtibi Kont dö Rouge dün akşam şehrimizden ayrılmış ve İstanbula gitmiştir.

Kont dö Rouge bugün hareketinden önce Başvekil Doktor Refik Saydam tarafından kabul edilmiştir. Kızılhaç Birliği Umumî Kâtibi istasyonda Kızılay Umumî Merkezi erkânı ile Başvekil adına hususî kalem müdürü tarafından uğurlanmıştır.

Memleketimizde büyük zararlar yapan zelzele felâketi üzerine Kızılhaç Cemiyetleri Birliğinin Kızılaya müracaatla ne gibi yardımlarda bulunabileceği hakkında malûmat istemiş olduğunu evvelce haber vermiştik. Birlik, bu yardımların şeklini mahallinde ve Kızılay makamıyla temasa gelerek tetkik etmek üzere Genel Sekreterini Ankara'ya göndermiştir.

Dün akşam hareketinden biraz evvel Ankara Palas'ta kendisini ziyaret eden muharririmizi büyük bir nezaketle kabul eden Kont, seyahatinin mevzuu hakkında sorulan suale cevaben şu izahatı vermiştir :

— Kızılhaç ve Kızılay Cemiyetlerini bir nevi federasyon halinde birleştiren bir birlik vardır ve merkezi Cenevre'dedir. Dünyanın herhangi bir yerinde bir felâket vukua geldiği zaman muhtelif memleketlerdeki Kızılhaç cemiyetleri beşerî bir tesanütle yardıma koşarlar. İşte birlik bu yardımların bir elden idaresini ve felâket mahalline en müessir şekilde sevkolanmasını temin etmek bakımından faydalı bir rol oynar.

Anadoluda vukua gelen zelzele felâketi haberi alınınca bir çok millî Kızılay ve Kızılhaç cemiyetleri doğrudan doğruya Türkiye Kızılayına yardımlarda bulunmuşlardı. Bu arada bir çok cemiyetler de felâketzedelere ne şekilde müfit olabileceklerini birlikten sormuşlardır. Amerika Kızılhaçı umumî Reisi ve Birlik Reisi olan B. Norman Davis Türkiye Kızılayı ile bizzat temasa gelmeğe, ve bütün Kızılhaç cemiyetlerinin sempatisini getirmeye beni memur etti.

Kont de Rouge

Filhakika, memleketinizdeki zelzele felâketi yalnız Avrupada değil şimalî ve cenubî Amerika milletleri arasında da büyük bir heyecan uyardırmiş ve Türkiyeye duyulan sempatiyi takviye etmiştir.

Burada Türkiye Kızılay Merkeziyle, felâketzedelere yardım hususunda nasıl bir işbirliği yapmak mümkün olacağı etrafında görüşmelerde bulundum.

B. Hüsamettin Kuralın riyasetinde ve Sayın Başvekilimiz Refik Saydamın fahri reisliği ve mürakabesi altında çalışan Kızılayınızın felâketzedelere yardım hususunda muazzam gayretler sarfetmiş olduğunu gördüm ve hayran kaldım.

Türkiye Kızılayının memlekette gerek halktan, gerekse hükûmetten gördüğü itimadın büyüklüğünü ve halkın yardım hususunda yaptığı fedakârlıkları takdirle müşahade ettim. Bu millî tesanüt yarışında görülen bazı levhalar beni çok mütehassis etti.

Birliğimiz bu gibi felâket anlarında daima harekete geçmiştir. Meselâ Polonya mültecilerinin yardımına koşmak üzere Romanya, Macaristan, Letonya ve Litvanya'ya heyetler göndermiş ve bu memleketlerin Kızılhaçlariyle felâketzedelerin imdadına koşmak üzere işbirliği yapmıştık.

Burada Kızılayla yaptığım temaslar neticesinde tesbit etmiş olduğumuz esasları Birliğe bildireceğim ve ileride de sıkı temas halinde kalarak işbirliği yapmakta devam edeceğiz.

Memleketimiz hakkında intibalarını rica eden muharririmize Kont dö Rougé demiştir ki:

— İstanbul'da bir gün kaldım. İlk defa gördüğüm bu şehir beni hayran etti. Az zamanda vücuda getirilen teşkilâtın intizam ve mükemmeliyetini ve halkın millî tesanüt hususundaki vatanseverliğini büyük bir takdirle müşahade ettim. Bunu unutmayacağım.

Şark Vilâyetleri âfetzedeleri menfaatine beraberinde getirdiği çok mühim mikdarda teberrü eşyasını cemiyetimize teslim eden ve bu vesile ile cemiyetimizin misafiri olarak bir müddet Ankarada ikamet ve felâket mintakasını gezen İngiliz-Türk Yardım Komitesi mümesslli General Sir W. Deedes in radyoda verdiği konferans

Muhterem dinleyiciler,

25 sene evvel Trablusgarp henüz Osmanlı idaresinde iken bilâhare Aydın ve Konya vilâyetlerinde yüzbaşı rütbesiyle jandarma müfettişliğinde 1913 senesinde de Mülkiye Müfettişi olarak Anadolu'nun bir çok yerlerini gezmiş olmak hasebiyle güzel yurdunuzu ve sizi çok iyi tanıyanlardan birisiyim.

Memleketime avdetten sonra Türkiyenin başardığı büyük inkılâpları ve mühim muvaffakiyetleri okuyup takip etmekle alâkadar oluyordum.

Hiç mübalâğa etmeksizin söyleyebilirim ki ömrümün en mes'ut günlerini geçirdiğim Türkiye'ye gelmek fırsatını bulduğumdan çok seviniyorum.

Mamafih sayın dinleyicilerimin malûmu olduğu üzere bugün Türkiye'ye gelmeme başlıca sebep müessif hâdise olan zelzeledir.

Yurdunuzun uğradığı bu müthiş felâket İngilterenin her tarafında derin bir alâka ve sempati uyandırmıştır. Hele Türk Hükûmet ve milletinin bu felâket karşısında gösterdiği tesanüt ve faaliyet ayrıca İngiliz milletinin takdir ve hayranlığını celbetmiştir.

Felâketi müteakip Türkiye Büyük Elçisi Ekselâns Dr. Tevfik Rüştü Aras'ın himaye ve Lord Loid'in riyaseti altında teşekkül etmiş olan Türk - İngiliz yardım heyeti tarafından Türk milletine ve Türkiye Kızılay Cemiyeti Merkezi Umumisine sempatimizi izhar etmek harp ve vaziyeti hâzıra dolayısıyla kendi memleketimizdeki bir çok müşkülâta rağmen elimizden geldiği kadar dostane yardımda bulunmak arzusunda bulunduğumuzu şahsan ve şifahen bildirmek zelzele felâketi hakkında malûmat toplayarak İngiliz milletine anlatmak üzere mümessil sıfatiyle Ankaraya gönderildim.

Fakat Ankaraya gelmekle vaziyet hakkında malûmat elde edilemeyeceğini anladım. Sayın Millî Yardım Komitesi Reisi ve Sayın Başvekiliniz ve

Kızılay Reisi ile görüştükten sonra bana terfik edilen ve hoş sevimli yol arkadaşı ve mihmandarım olan Dr. Remzi Göneng'le zelzele mıntakasına gittim. Oradaki tahassüsat ve müşahedatımı kısaca arz ediyorum. Felâketin şiddet ve hakikî vaziyetini anlamak ve anlatmak için mutlaka yerinde görmek lâzımdır. Erzincan'da gördüğüm felâket manzarasını ömrümün sonuna kadar unutamıyacağım. Bütün bir şehir halkının bir an içinde enkaz altında mahvolduğunu gördükten sonra da felâketin vehameti bir kat daha tebarüz eder.

Erzincan felâketi manzara noktasından büyük bir teessür yapmakta ise de gezip gördüğümüz diğer kasaba ve köylerdeki felâket yabana atılacak bir vaziyette değildir.

O yerlerin can, maddî, manevî zararları çok büyüktür. Felâketin nisbeti o yerlerin küçüklüğüne nisbeten çok büyüktür.

Dolaştığım yerlerde nazarı dikkatimi celbeden bir mesele ölü sayısı ile yaralı sayısı arasındaki nisbetin büyük olması yani ölüye nisbeten yaralının azlığıdır.

Felâketi müteakip havanın ve tabiatın senelerdenberi emsali görülmemiş şekilde şiddetli olması alâkadar memur ve zevatın yapacakları yardımlara engel teşkil etmesi muhabere ve muvasalanın kesilmesi müşkülâtı bir kat daha artırmıştır. Böyle olmasına rağmen zelzele mıntakalarında en yüksek memurdan itibaren en küçüğüne kadar herkes vazifesini yapmış felâket esnasında, felâketi müteakip herkes büyük fedakârlıkta bulunmuştur. Bu baptaki müşahedatımı da kısaca arz edeyim:

Erzincan'a vardığımız akşam o geceki yeni zelzele neticesi Besi köyünde bir çok ev yıkıldığı, 15 ölü ve 3 yaralı olduğunu haber alan Vali derhal yardım ekiplerini hazırlıyarak bütün vesaiti ile hareket etmiş havanın karlı ve soğuk olmasına rağmen altı saat at üzerinde seyahat ederek felâket yerine yetişmiş ve lâzım gelen tedbiri almıştır. Sivas Valisi felâket esnasında havanın şiddetli soğuk ve karlı olmasına rağmen 14 gün mıntakasındaki gidilmesi zor olan 51 köyü at ve kızak üzerinde gezerek mümkün olan vasıtalarla ilk yardımı temine uğraşmıştır.

Tokat'a gittiğimizde Valinin bizzat felâket sahasında meşgul olduğunu gördük.

Samsun vilâyeti, vilâyet hududunda olmayan Erbaa felâketzedelerine ilk yardımı yapmıştır. Amasya'da felâket mıntakasına vilâyet merkezinden yardım ekipleri beş saat zarfında yetişmiştir. İşte bu zelzele felâketi zamanında yeni rejimin genç valileri eski devir valileri gibi sıcak odalarında oturarak emir vermemişler bizzat mahalli vak'aya kadar gidecek lâzım gelen enerjiyi sarfetmişlerdir. Burada yalnız bir noktayı tebarüz ettirmeden geçemeyeceğim. Bu muvaffakiyet yalnız yüksek makamât işgal edenlere inhisar etmeyip bütün millet, devlet memurları, hattâ herkesin malûmu olan mahpuslar bile muvazenelerini kaybetmiyerek her müşkülâta karşı tedbir ittihazında cesaret ve gayret göstermişlerdir. Binalenaleyh, gerek merkezde gerekse mülhakatta alınması lâzım gelen tedabirde hiç bir kusur ve teahhür olmadığına bizzat şahidim.

Yardım şekillerine gelince: Devlet sıhhat teşkilâtına mensup herkes ilk hamlede her türlü fedakârlıktan geri kalmıyarak, hastaneler, Hükûmet tabibleri, sıhhat memurları bhusus son zamanlarda yetiştirilen köy sağlık koruyucuları ilk sıhhi yardımı yapmaktaki gayret ve muvaffakiyetleri calibi nazarı dikkattir. Gezdiğim yerlerde felâketin başlangıcındanberi yiyecek darlığı olmadığını, giyecek ihtiyacı ise memleketin her tarafından hariçten buna da yetişebilmek için mümkün olan çarelere baş vurulduğunu mehmaemken temin edildiğini gördüm.

Bunlardan maada bilhassa Kızılay Cemiyetinin ve teşkilâtının sistematik çalışmasından, bütün faaliyetlerinden bir çoğunu zikretmek imkânı olmamasına rağmen Etimesğuttaki Kızılay depolarının intizam ve sevk-yatından Sivas deposunun muhtelif kollara binbir müşkülâtle malzeme yetiştirme hususundaki gayretinden ve intizamından, Erzincandaki seyyar Kızılay hastanesi ile diğer mıntakalara gönderilen seyyar hastane ve ekiplerin intizamı faaliyetinin pek mükemmel ve muvaffakiyetli olduğunu bahsetmeden geçemeyeceğim.

Sayın dinleyicilerim, size mübalâğa olmıyarak söyleyebilirim ki Tür-

kiye Kızılay Cemiyeti her defa olduğu gibi son bir iki ay zarfında yaptığı bu muvaffakiyetle bütün dünyada şöhret almış bir Cemiyet olduğunu, sulh zamanında olsun, harp zamanında olsun böyle bir cemiyete malikiyetinizden iftihar edebilirsiniz.

Seyahatim esnasında bu felâket sebebiyle İngiltere İmparatorluğundan ilk yetiştirilmiş olan eşyaların muhtelif yerlere dağıtıldığını görmekle ayrıca münşerih oldum.

Bundan sonra İngiltere İmparatorluğu ve milleti tarafından gönderilecek yardımların Kızılay Cemiyeti vasıtasıyla lâzım olduğu yerlere dağıtılacağına mutmain olarak ayrılıyorum.

Zamanımızın darlığı hasebiyle daha uzun konuşmama imkân yoktur. Fakat burada son olarak üç noktayı daha tebarüz ettirmek isterim.

Birincisi : Köylülerin felâketi müteakip metanet ve faaliyetlerinin kaybolmaması, normal olarak tekrar işlerine devam etmesi.

İkincisi: Bu felâket arzu edilmeyen bir şey olmakla beraber vukuundan sonra Devlet bundan istifade ederek daha modern ve sıhhî köyler ve evler inşasına imkân vereceği, köyleri daha emin ve sıhhî yerlere nakletmek, alât ve edevatı ziraiyeyi modernleştirmek velhasıl nümune köy ve asrî çiftçilik yaratması imkânını temin edecektir.

Üçüncüsü : Seyahatim esnasında herkes tarafından bendenize ve arkadaşlarıma gösterilen misafirperverliğe ve alâkaya derin saygılarımı sunar hepinize iyi geceler dilerim.

Şark vilâyetleri âfetzedeleri menfaatine beraberinde getirdiği çok mühim miktarda teberrü eşyasını cemiyetimize teslim eden ve bu vesile ile cemiyetimizin misafiri olarak bir müddet Ankarada ikamet ve felâket mıntakasını gezen İngiliz-Türk Yardım Komitesi mümessili General Sir W. Deedes in matbuata beyanatı.

25 sene evvel memleketinizde 5 sene devlet hizmeti yapmış ve o zamandanberi yurdunuzu görmemiş olan birisi sıfatiyle bu müddet zarfında yapılan inkılâp ve terakkiyatın derecesini ve ehemmiyetini mukayese etmek salâhiyet ve mevkiini haiz olduğumu zannederim.

En ziyade nazarı dikkatimi celbeden tebeddülât ve terakkiyatın bazılarını kısaca arz edeyim:

Bundan 25 sene evvel Bağdata vazifeten gitmek üzere Samsuna çıkmıştım. Çıkar çıkmaz ilk işimiz Bağdata kadar 3 ay sürecek seyahat için bir çoğunuzca malûm olan yaylı arabanın hazırlanmasını istedim. Bu maksat için kiralanan yaylı maatteessüf ilk gün devrilerek oku kırıldı ve arabayı değiştirmek mecburiyeti hasıl oldu. Mamafih seyahatimizi tamamlamak için bazı yerlerde yaylı bazı yerlerde de at üzerinde gitmeğe mecbur idik.

Bir kaç gün evvel Erzincana gitmek için her türlü konforu haiz bir servis vagonu içinde hemen hiç bir ârıza ve teahhüre uğramıyarak tahminen (3000) kilometrelik bir seyahati yapmam ne kadar büyük fark olduğunu gösterdi.

Eski zamanlarda Samsuna çıktıktan sonra seyahatimize devam etmek ve eşkiyadan korunmak için müsellah bir jandarma müfrezesinin refakati mecburi idi. Böyle olmakla beraber seyahatimizde bir iki eşkiya çetesiyle müsademe vuku bulmuştur. Bugün ise her tarafta asayişin pek mükemmel olduğunu ve herkesin serbestçe bir yerden bir yere seyahat edebileceğini, bir taarruza maruz kalmıyacağını gördüm. Vaktile jandarma müfettişi olarak çalışmaklığım hasebiyle halen jandarma mesleğinde çalışan zabitan ve efrattaki ciddiyet, mükemmeliyeti ve zabtı rabtı görek mütehassis ve hayran oldum.

Eskiden jandarma zabitan ve efradı maaşlarını muntazaman alama-

maları teamülden idi. Tabiatıyla maaşını muntazaman alamayan bir asayiş kuvvetinden intizam ve ciddiyet beklemek abesdi.

O devirde de seyahatimiz esnasında uğradığımız yerlerde şimdiki gibi temiz ve muntazam oteller yerine arabacılarla bir arada yatmak mecburiyetinde kaldığımız gayri sıhhi ve pis hanlarda ve yahut Hükûmet konağının bir odasında bazan da bir ahırın köşesinde bunlar da olmadığı takdirde yaylı arabanın içinde yatmağa mecbur kalırdırk.

Her uğradığımız kasaba ve köylerde kolera, tifo, çiçek ve emsali hastalıklar mevcuttur. Halen bu müthiş ve salgın hastalıkların hemen hemen mevcut olmadığını ve sıhhati umumiyeiyi tehdid edecek salgın ve bulaşık bir hastalık mevcut olmadığına şahit oldum. Çünkü Devlet Sıhhiyeciliği köylü ve halk ile meşgul olmaz ve lâzım gelen korunma çarelerine tevessül etmezdi.

O devirlerde halkın bir kısmı bahusus köy halkı cahil, bilgisiz umumî ahvali âdiye ve siyasiye hakkında kat'iyen bir malûmat ve düşünceleri yoktur.

Mektep namıyla bazı yerlerde binalara tesadüf edilmekte idiyse de hakikatte bir mektep değildi. Çocukların en çok okudukları kör körüne Kur'an ezberlemektir. Bugün ise modern şekilde açılan mekteplerinizde yeni harf inkılâbı sayesinde okuyan yazan sayısı ümidimin fevkinde çoğalmıştır.

Geçenlerde Ankara civarında bir köy yatı ilk mektebini gördüm. İtiraf edeyim ki bu mektepteki tedrisat ve intizam muasırı olan garp memleketlerindeki mekteplerin ayarındadır.

Sıhhi teşkilât ve çalışmanız çok programlı ve zamanın icabatına uygundur. En küçük bir kazada bile doktor ve Dispanser bulunması, bulaşık hastalıklara karşı her vakit uyanık bulunulması, Devlet sıhhiyeciliğinin hariçten gelecek ve dahilden çıkacak bulaşık ve salgın hastalıklara karşı tedbir alması rejimin başlıca muvaffakiyetlerinden biridir.

Sosyal ve kültürel sahada Ebedî Şef Atatürk'ün en büyük muvaffakiyetlerinden birisi de memleketin her tarafına dağılmış ve yayılmış olan bahusus herkesin fahrî olarak çalıştıkları Halkevleridir. Bir İngiliz için fahrî çalışmanın çok ehemmiyeti vardır. Bu evlerin her sahada oynadıkları rol pek müessir ve mühim olduğuna kanaat kesbettim.

Mamafih memleketinizde evvelki seyahatimle bugünkü seyahatim arasında değişmiyen bir şey varsa o da Türklerin meşhur misafirperverliğidir. Yalnız diyebilirim ki otel ve yatacak bir yer olmadığı zamanlardaki bu misafirperverliğin kıymeti bir kat daha yüksek idi.

Bu mühim inkılâplarınız meyanında kadınların sosyal hayattaki değişiklik ve muvaffakiyetlerinden bahsetmemek manâsız olur, zannedirim.

Eski zamanlarda kadını kadın olmaktan ziyade çarşafı kapalı bir heykel gibi görüyorduk. Bugün ise evlerde kapalı kadın yerine hususî ve umumî hayatta, devlet işlerinde, hastanelerde bir çok serbest meslek sahasında diğer memleketlerde olduğu gibi müsavi şerait altında çalışmakta oldukları malûmdur.

Memleketinizde münteşir gazetelerin bir çoğunu okudum. Gazetelerinizin neşriyat ve mündericatinın bir kısım İngiliz matbuatından üstün olduğuna kaniim. Devlet ve rejimin menfaatini haleldar edecek yazılardan maada bir çok mevzuatın serbestçe münakaşa edilebildiğini ve hükûmetçe matbuata verilen bu serbestiden hali hazırda bir çok memleketlerin mahrum olduğunu söyleyebilirim.

Gazetelerde matbuata yakışmayan hissiyatı rencide ve tahrik edecek yazıları göremiyorum. Türk matbuatı halkın hissiyatını rencide etmekten ziyade bilâkis irşat hedefinde olduğu aşikârdır.

Memleketinizde münakalât vasıtalarının çoğalması ve serileşmesi, kasaba ve köylerde yeni yeni inşaatın artmakta olması, nümune köylerinin inşası velhasıl sayısı mahdud olmayan bir çok muvaffakiyet ve inkılâplarınızdan bahsetmek için vaktim müsait değildir.

Ciddiyetle itiraf ederim ki 25 sene evvel tanımış olduğum Türkiye'nin fizikal ve psikolojik ahvalinde bu kadar büyük değişikliğin kısa bir zamanda muvaffakiyetle başarılmasına bir türlü inanamıyacağım geliyor.

Şimdiye kadar yapılan ve başarılan inkılâpların kuvvetli temelini atmış olan Atatük'ün sizlere miras bıraktığı eserleri halen başınızda bulunan Millî Şef İsmet İnönü gibi yüksek kudret ve dehası olan bir liderin direktifleri altında daha müşküllerini başaracağınıza emin olarak memleketinizden ayrılıyorum.

Türk - İngiliz Yardım Komitesi mümessili General W. Deedes

Zelzele hailesinin Tarihçesi

Yazan : Saim UMAR

Türkün bu matemini tarihe naklettiler, Şairler bu büyük acı hakkında mersiyeler okudular.

27 İlkânun 1939 tarihli bu haileyi memleketin bütün matbuatı, radyoları, ajansları o gündenberi bütün tafsilâtiyle, yurdun en uzak köşelerine kadar ve yurt hariçlerine kadar yaydılar. Müşahedelerini, intibalarını yazdılar....

Türkün bu matemini tarihe naklettiler; şairler bu büyük acı hakkında mersiyeler okudular.

Kızılay gazetesi o vak'adan beri ilk defa intişar edebildiğinden gazete lisaniyle ancak bugün bu asıl hislere bir kere daha tercüman olmak fırsatını bulabilmiştir.

Tarihin ahfadımıza nakledeceği bu haile bu neslin bu nev'inden görüldüğü ilk faciadır. Ankaranın bulutlu soğuk bir kânun sabahı idi. Kızılay Umumî Merkezinin kâin olduğu bulvarda vazifelerine geç kalan bir kısım yurttaşın telâşlı adımlarla koştukları görülüyordu.. Saat dokuzu henüz bir kaç dakika geçmişti kimsenin felâketten henüz malûmatı yoktu. Merkezi Umumînin buzlu kumlarla örtülü parkı üzerinde koşan bir telgraf müvezzii ilk kara haberi kırmızı bir kâğıt üzerinde memurumuza tevdi etti. Bu ilk telgraf Kemaha iltica eden Erzincan valisinden geliyordu. Yalnız (88) ölü ve (66) yaralıdan bahsederek serian imdat istiyordu.... Beş dakika ara ile gelen ikinci telgraf Zaradan idi. Bunu da oranın Kızılay Şube Reisi gönderiyordu. (62) ölü ve (125) ağır yaralı olduğunu bildirek yardım bekliyordu. Bu esnada telefon zilleri çalmağa başladı; başta bir takım hükûmet makamâtı olduğu halde bir çok vatandaş bu âfetin şumulü hakkında malûmat istiyordu. Bu da anlattırıyordu ki, vatana savlet eden bu kabil felâketlerin tehvini için başvurulmuş mercilerden birincisi

KIZILAY MECMUASI

Kızılaydır. Cemiyet kendisine has bir sür'atle hemen kararını vermiş henüz mahiyet ve şümulü hakkında en cüz'î bir vuzuha sahip olmadığı bu iki âfet mahallinden Erzincana telgraf havalesi olarak hemen (5.000) lira ve (1.000) takım çamaşır. Zaraya da (3.000) lira (1.000) takım çamaşır göndermek için kasalarını ve ambarlarını açmıştı. Bu sür'at, her zaman olduğu gibi, yangın haberi alan vazifesinas bir itfaiye ekipine yakışacak bir intizam ve kat'iyette idi.. Fakat biraz sonra hemen anlaşıldı ki, haileye sahne olan yerlerde değil telgraf teli, telgrafhane hattâ telgraf havalesini paraya tahvil edecek banka şubesi bile kalmamıştır.

Zelzele sahalarından uzak yerlerden çekilen telgraflar bir çığ halinde Merkezi Umumiye yuvarlanmağa başladı. Her yeni telgraf âfetin şümul ve vüs'atini bir kat daha arttırıyor, yeni yeni vak'alar kaydederek felâket sahasını Karadeniz sahillerine kadar indiriyordu. (1.300) kilometre murrabbai üzerinde (1.350.000) nüfusun yaşadığı bir saha bu âfetten az ve çok şekilde müteessir olmuş ve yaralanmıştı. Bu gibi anlarda, hâdisata yakından temas neticesi, Kızılay mensupları herhangi bir vatandaştan iki defa fazla meysus ve matemlidir.. Artık kimsede günlük işlere bakmak, mutat vazifelerini ifa eylemek için kudret kalmamıştı.. Bütün iş bu karahaberi bildiren satırları tahlil etmek, manâ çıkarmaktır..

Nihayet karahaber bir şimşek sür'atiyle bütün şehirde şüyu bulmuştu. Hâdiseye takaddüm eden günlerde yurdun bir köşesinde tetkik seyahatiyle meşgul Büyük ve Millî Şef bu hazin vak'ayı duyar duymaz ilk imdat ekiplerinin başında olarak tabiat anasırının bora, fırtına, kar tipisi, seylâp gibi her biri diğerinden müthiş hırçınlıklarını, mânialarını göğüsliyerek Erzincana girmiş, felâketzedelere yakından temas ederek onların ıstırablariyle en yakından meşgul olmak büyüklüğünü göstermiş ve imdat ve yardım işleri hakkında çok hayırlı emirler vermişlerdi.

Medeniyet tarihi milletin ıstırahatına bu kadar yakından alâka göstermiş bir devlet şefini henüz ilk defa kaydetmektedir. Diğer taraftan hükûmetin iki vekili de hemen vak'a mahallerine yetişerek Büyük Şeflerinin yanında yer almışlardı. Müşfik hükûmetin direktifleri altında bütün teşkilâtiyle işe başlayan Kızılay misli görülmemiş bir hararetle çalışıyor-

du. Fakat ne yazık ki, tabiat akur salvetleriyle bütün bu tedbirlere mâni olmak istiyordu; tıpkı kurbanını elinden almak isteyenlere homurdanan bir vahşi kurt gibi....

İçleri bin bir türlü yiyecek, giyecek ve barınılacak levazımla dolu katarlar bozulan demiryolları üzerinde yoldan çıkıyor, kar çığlarına, heyelânlara saplanıp kalıyor. Karadenizin dağlar gibi yükselen dalgaları içleri sıhhî malzeme ile dolu en kuvvetli, en büyük Türk vapurlarının İstanbul boğazından çıkıp yol almalarına mâni oluyor, cenup ve cenubu garbî vilâyetlerinden sevkine çalışılan içleri çadır dolu tren ve kamyonlar da seylâp âfeti karşısında sulara, çamurlara gömülüp kalıyordu.. Bütün bu haller yeisâver ve hazin idi; fakat hiçbir fert, hiçbir vazifedar ümitsiz değildi.

Büyük Millet Meclisi âzasından bir takım muhterem hekimler ve eczacılar Kızılaya müracaat ederek teşkil edilen seyyar hastahane ekiplerinin idaresini fahriyen deruhte ederek yola çıkıyorlardı... Ordunun en yüksek erkânı askerleriyle vak'a mahallerine koşarak tahlis ameliyelerini bizzat idare ediyorlardı. Birçok fakülte talebeleri hıçkırıklar içinde, cemiyete müracaat ederek gönüllü olarak yardım ekiplerine girmek ve sevkedilmek için arzı hizmet ediyorlardı. Keza henüz iş gömleğini çıkarmağa vakit bulmadan tezgâhını, atölyesini, yapısını yüzüstü bırakarak koşup gelmiş yüzlerce ve yüzlerce muhterem işçi yurttaş bir işe yaramak için vak'a mahallerine sevklerini ağlıyarak yalvarıyorlardı. Türk adaletinin hapisle cezalandırdığı bedbaht hukuku umumiye mahkûmları bile temiz bir Türk seciyesiyle bütün maasilerini affettirecek bir mertlik ve samimiyetle tahlis ameliyesi için arzı hizmet ediyorlardı.

Nihayet halkın maddî yardım faslı başlamıştı.. Şefik hükûmetin Kızılay emrine gönderdiği güzide memurlariyle miktarı ik imisline artırılan ekiplerin tesellüme muktedir olamadığı halk para ve eşya teberrüü hız almıştı. Memur adedi üç, dört misline yükseltilen vezne muamelâtı bu âlicenap tehalâk karşısında intizamı pek zorlukla muhafaza edebiliyordu.. İşbu teberrüat meyanında kemmiyet itibariyle (50) kuruşluk bir talebe teberrüünden binlerce liralıklara kadar vardı.

Ayniyat teberriyatı da yürekler kabartacak bir manzara teşkil ediyordu.. Felâketzede kardeşlerine hediyesi ricasiyle sırtındaki mektepli gömleğini çıkarıp bırakan ve daha kıymetli bir şey veremediğinden dolayı mahcup, makbuz bile almadan, gözyaşları içinde uzaklaşan küçük bir yavrudan en kibar kadınlara, tacirlere, memurlara kadar her sınıf vatandaş bizzat kucakladığı, sırtladığı eşyasını Merkezi Umumiye kadar getirip teslim ederken diğer taraftan da teşekkür eden en kibar, en nezih aile hanımları yardım komiteleri ev ev dolaşarak topladıkları eşya balyelerini bizzat omuzlayarak Kızılaya kadar getirmek lûtfunda bulunuyorlardı.. Aynı muhterem hanımlar şimendifer garlarında Ankaranın en yüksek haddine çıkmış mevsim soğuklarında gece gündüz birbirini takiben gelen mecruh ve hasta felâketzedelerle dolu vagonlara koşarak ilk şefik yardım yapıyor, açları doyuruyor, çıplakları giydiriyor, hafif yaralıların pansumanlarını bizzat yapıyorlardı... Ve bu âlicenap hareket yavaş yavaş aynı şekilde yurdun musibetinden masun kalmış bütün şehirlerinde tatbika başlanmıştı.

Bir milletin sarsılmaz bir tesanüt ve hayırseverlik hislerinin en belîğ bir misalini teşkil edecek bu tabloları Türk tarihi hazin fakat çok şerefli bir şekilde sayfalarına geçirmekte biran tereddüt etmiyecektir.

Kızılaya Yardım Edelim

Şefkat ve yardım hislerinin beynelmilel sahada inkişafı

Yazan : Saim UMAR

Dünkü makalemizde zelzele hakkında bir tarihçe yaparak bu hailenin âfetzedeler lehine millî hudutlar içinde Büyük Millî Şefimizden hukuku umumiye mahkûmu en mütevazî bir vatandaşa kadar aynı teessür ve elemle çarpan kalblerin necip hissiyatını tebarüz ettirmeye çalışmış ve «Kızılay» gazetesinin bu husustaki nâciz minnet ve şükran hislerini arz etmiştik.

Bugün de bu facianın coğrafya ilminin beş kıt'aya taksim ettiği şu ihtiyar kürrenin en uzak köşelerinde meskûn olanlarına kadar bütün insaniyet ve medeniyet âleminde, Türkün hüznü ve elemine karşı, uyandırdığı yüksek alâka ve muhabbeti kısaca hikâye etmek isteriz.

Bundan kırk sene evvel yurt içinde yine bir zelzele faciasını veciz bir lisanla tasvir eden lâyemut Türk şairi Tevfik Fikret insaniyet âlemine hitaben «Verin zavallılara!...» diye haykırmak ihtiyacını duymuştu. O zamandanberi geçen yarım asra karip bir hayat şefkat hissiyatını tahrik için böyle bir hitaptan insaniyet âlemini müstağni bırakacak derecede yükseldiğini bu zelzele hâdisesi bütün vuzuhiyle bize isbat etmiştir. Dünyanın ateş ve barut içinde boğulduğu bir zamanda Türk topraklarının bir köşesinde hâdis olan semavî âfet dünya istihbarat ajanslarının elektrik mevceleriyle - herhangi bir hâdis gibi - dünya efkârı umumiyesine bildirilmişti. Kendi vasıtaları kendi menabiiyle âfetzede yurttaşlarının yarasını sarıp gözyaşlarını durdurmak ve mehmaemken ıstıraplarını tahfife tek bir vücut gibi toplu olarak çalışan Türkün bu hususta herhangi beynelmilel bir teşebbüs yapmağı düşünecek vakti yoktu.

Fakat bu acıklı hâdis bir anda bütün dünya hayırseverliğini galeyan

ettirmişti. İki aya yakın bir zamandanberi yurdunu yüz misli kuvvette bir mütearrıza karşı müdafaa etmek gibi, harp tarihinin çok nadir kaydedebildiği harikalar yaratan kahraman Fin milletine kadar bütün insanlık âlemi bu facia ile yakından ve çok yakından alâkadar oluyordu. Binlerce mil mesafe ile ayrıldığımız Avustralyadan en yakın hudut komşularımıza kadar her memleketin muhterem devlet reislerinden hanedan âzasından hükûmet şeflerinden, Kızılhaç ve Kızılay teşekküllerinden büyük sanayi ve ticarî müesseselerinden ve fertlerden küme, küme; kucak, kucak telli ve telsiz tâziyet telgrafları geliyor; ne istersiniz? Neye ihtiyacınız var? Sualleri soruluyor ve nihayet sükûtumuz karşısında «Alın zavallılar için!..» diye binlerce, on binlerce liralar; vapurlar, vagonlar dolusu ilâç, pansuman levazımı, yiyecek, giyecek, barınılacak bin bir çeşit eşya banka kasalarına liman antrepolarına yığılıyordu.

Diğer taraftan hemen harekete geçen ve Cemiyeti Akvamın en hayırlı teşekküllerinden birisi olan: (Nnion Internationale du Secours) müessesesinden; (Ligue des Sociétés de la croix - Rouge) ve (Comité International de la Croix - Rouge) reisliklerinden âfetzedeler lehine bir (Action Internationale) yapılması için istimzaçta bulunulmasına cevaben bu kadar yüksek muhabbet ve alâka karşısında mephut ve vakur bir lisanla milletin en kalbî şükranlarını arz ile iktifa olunuluyordu. Zaten (Verin zavallılara!..) demeğe lüzum yoktu.... «Alın zavallılar için!..» Necip hareketi devam edip gidiyordu ve hâlâ da devam ediyor..

Ankaradan alıp getirdiğim tomarlar bu âlicenap hareketlerin en kıymettar vesikalariyle dolu!.. Mürüvvetin endazesıyla benim ne işim var!.. Onunla muhasebeciler, veznedarlar ve depo müdürleri meşgul olsun. Ben- ce en sade bir tâziyet telgrafı da kadrişinas Türk için aynı şükranla karşılanacak bir asalet vesikasıdır.

Bu devam edip giden mütevazî hareketimiz karşısında (Ligue des Cociété de la Croix - Rouge) umum kâtibi Comte B. de Rougé'yi cemiye- timizle yakından temas için tâ Ankaraya kadar göndermek lûtfunda bu- lundu. Mumaileyh aramızda, samimî muhitimizde yaşarken haberdar edil- diği ailevî matemi olmasaydı belki daha bir müddet bizimle kalacaktı.

Teşkilâtımızı, muavenet sistemlerimizi ve Kızılayın senelerdenberi böyle kara günler için hazırlayıp depolarında istif ettiği, kendi membalariyle tedarik edilmiş, bin bir çeşit mualeceyi, sıhhi malzemeyi, çadırları, otomobilleri, kamyonet ve kamyonları ve hasta nakliye vasıtalarını takdir ve hayranlıkla tetkik etti. Fahir reisimiz Başvekil tarafından sureti mahsusada kabul edilerek uzun uzadıya görüştü; gazetecilerimize beyanatta bulundu ve lehimizde çok güzel intibalarla ayrıldı.

1914 büyük harbinin insaniyet ve beynelmilellyet lehine doğurduğu sulh Kızılhaç ve Kızılaycılığı üç rubu asırlık bir hayata malik harp Kızılhaç ve Kızılaycılığı gibi çizdiği insaniyet ve müteakıl yardım plânı üzerinde hiçbir mania karşısında ric'at etmeden yürüyüp gidecek ve en karanlık köşelere kadar sulh, sükûn ve saadet güneşini mutlaka nüfuz ettirecektir. Türk semavî âfetin dünyada yaptığı akisler bu iddianın itiraz kabul etmez en parlak, en garazsız ve ivazsız bir misalidir. (63) medenî millet bu teşekkülün âzasıdır. Ve her milletin gençliği bu müşterek gaye için çalışıyor. Bugün (120) bini Türk olmak üzere bütün dünyada milyonlarca (Junior) var. Hepsinin tek bir dövizî var (İ. Serve)....

Ümitlerimizin kırılmasına, yeise düşmemize imkân yoktur. Halkçılık, ırkçılık giki ideolojik maskeler altında dünyayı kan ve ateş deryasına boğmak isteyenler ve en mukaddes bir remz olması lâzımgelen Kızılay ve Kızılhaç işaretini bile sefilcesine bombahyanlar, istihkâmları, kaleleri bırakıp da en müdafaasız mâsumların kanını içmiye savaşanların medeniyet dünyası içinde yaşayıp mel'anetlerinde devama artık imkân yoktur.

Basit vasıtalarla bir yerde İperit olup olmadığını anlamak

Yazan: Doktor Nuri Refet KORUR

İperit; 32 senedenberi kendisinden en çok korkulan zehirli gazdır. Henüz bundan daha ziyade müessir bir gaz keşfolunmamıştır. İperitin bu kadar kendisinden bahsedilen ve kendisinden korkulan bir gaz olması, zehirlenme tesirinin fazlalığından ziyade, mayi halinde yere serpildiği zaman orada günlerce, hattâ bazan haftalarca kalması, oradan geçenlere bulaşması, elbiseden ve deriden geçmesi, mevcudiyetini hiç belli etmiyerek ancak saatlerden sonra insan vücudunda bulaştığı yerlerde yararlar açmasıdır.

İşte bu sebeplerden dolayı bütün milletler iperit üzerinde tetkikat yapmakla meşguldürler. İperit için bir takım panzehirler vardır. Bunlar vakit ve zamanla tatbik edilecek olurlarsa (İperit bulaştıktan sonra azamî 6 dakika zarfında) iperitin tesirini tamamen veya kısmen izale edebilirler. Onun için bir yerde iperit olup olmadığını anlamak, gazdan korunma işlerinin en başında gelir.

Bir yerde iperit olup olmadığını anlamak için keşfolunmuş bir çok miyarlar ve cihazlar vardır. Bunlardan mühim bir kısmının tarifnameleri mecmuamızda intişar etmiştir. Fakat bütün bu âletlerin kullanılması oldukça güç ve harp dolayısıyla hariçten getirilmeleri de hemen hemen imkânsız olduğundan şimdilik daha basit usullerle bir yerde iperit olup olmadığını tesbit etmek mecburiyetindeyiz.

Aşağıda basit vasıtalarla mümkün olduğu kadar emin olarak iperit teşhisi için düşünülen usullerden bahsedeceğiz :

A — Gözle iperit tayini.

İperit bir mermi veya tayyare bombası atıldığı zaman toprak üzerinde oldukça geniş bir satıhta yağ lekesi ve damlaları husule getirir. Top-

rak üzerinde hiç bir nebat yoksa bu lekeler koyu renkli, bazan benzin lekeleri gibi ziya kıran satırlar teşkil ederler. Diğer gazlı mermilerin yaptığı lekeler kısa bir zaman sonra kaybolduğu halde iperit lekeleri saatlerden sonra dahi yine gözle müşahade olunabilir.

Arazi üzerinde nebatlar varsa, hele civarda ağaçlar bulunuyorsa, iperit damlaları bu nebatlar ve ağaçlar üzerinde sanki parlak bir tutkal parçası veya bir çiğ tanesi gibi yapışıp kalırlar. Bilhassa serin havalarda bu damlalar daha aşikâr olarak görülür.

Çok sıcak havalarda bu damlaları görmek çok güçtür. Çok soğuk havalarda iperit damlaları donup kalabilirler (saf iperit daha + 13 derecede donar. Ancak harpte kullanılan iperite başka maddeler ilâve olunarak donma derecesi aşağılara düşürülür.)

B — Burunla iperit keşfi.

İperitli mermiler veya bombaların düştüğü yerlerin civarında insanın burnuna soğan, sarımsak, bayır turpu, hardal kokusu gelir. Bu koku çok kereler nafiz değildir. Kokuyu almak için merminin düştüğü mahallin çok yakınına yaklaşmak lâzımdır. Bu esnada bilhassa rüzgâr istikametine dikkat etmelidir. Rüzgâr, bizden mermiye doğru eserse, koku almak için gaz menbaini bile geçmek lâzım gelir.

Burunla gaz keşfedecek olanların koku alma hassasının çok yüksek olması, hakikî iperitin kokusunu evvelden tanınması icabeder. Herkes burunla gaz keşfetmek için müsait sayılamaz. Bundan başka, düşman çok kereler iperite başka maddeler karıştırarak kokusunu değiştirir.

C — Kireç kaymağı ile iperit keşfi:

İperitin panzehiri olan kireç kaymağı, aynı zamanda iperiti keşif için muvaffakiyetle kullanılabilir. Şöyle ki: bir mahalde bulunan kesif iperit tabakası üzerine bir mikdar kuru kireç kaymağı serpilecek olursa, orada bir müddet sonra dumanlar çıkmaya, hattâ alev zuhur etmeye başlar. Kireç kaymağı yerine Lozantin kullanılacak olunursa çok kereler yalnız duman çıkar, alev zuhur etmez. Bozuk, sulanmış, veya ıslatılmış kireç kaymağı dökülecek olursa hiç bir şey görülmez.

Bu çıkan duman ve alev hemen hemen yalnız iperite mahsus olduğundan en iyi bir iperit teşhis vasıtası olarak kabul edilebilir.

D — Yağda eriyen boyalarla iperitin tayini:

İperit tamamiyle bir yağ evsafını arzettiğinden yağda eriyen, fakat suda erimeyen boyalarla iperiti boyamak imkânı vardır. Böyle bir boya, meselâ sudan kırmızısı veya sudan mavisi, her hangi bir beyaz toz, meselâ tebeşir tozu, talk ve benzerleriyle karıştırılarak açık penbe bir hale getirilecek olursa, iperit şüphelenilen mahallin üzerine bu toz serpildiği zaman damlaları tozun üzerinde koyu kırmızı lekeler husule getirirler. Halbuki şüphelenilen ıslaklık yalnız su ise tozun penbe rengi değişmez.

Kullanılan boya mavi ise şüphesiz zuhur edecek renk koyu mavi olacaktır. Sudan kırmızısı Almanyada yapılan sentetik bir boyadır. Memleketimizde bunun yerine yalnız yağda eriyen nebatî boyalardan meselâ: Alkaninden (havlican nebatındaki esas boya) istifade olunabileceği tahmin edilmektedir. Bu husustaki tecrübeler yapılmakta olduğundan neticesi ayrıca bildirilecektir. Mamafih bu tarzda iperit keşfi tam emin sayılmaz. Zira bu miyar bütün mayi yağlarla, meselâ zeytin yağı ile, petrol ve benzinle ve benzerleriyle aynı taamülü verir.

Yukarıda verdiğimiz izahattan istifade ederek burnu iyice koku alan bir gaz arayıcısı şu tarzda iperit keşfi yapar:

1 — Düşman tayyareleri çekildikten veya düşman ga zatışı bittikten sonra gaz elbisesini giyerek ve maskesini takarak rüzgâr kendisine doğru esmek şartıyla bu tayyare bombalarının veya mermilerinin açtığı çukurlara doğru ilerler.

2 — Çukurların civarındaki birikintileri, damlaları tetkik eder.

3 — Maskesinin kenarını parmağı ile bir parça açarak içeriye biraz hava kaçıır. Bu havanın kokusunu tetkik eder.

4 — Ondan sonra birikintilerin üzerine bir mikdar Sudan kırmızısı ve ya buna benzer bir boya serperek renk tahavvülüne dikkat eder.

5 — En nihayet en fazla birikmiş olan gaz üzerine bir mikdar kuru kireç kaymağı serperek husule gelen kimyevî muameleyi tetkik eder. Eğer kireç kaymağı döküldükten bir iki dakika sonra dumanlar çıkmaya başlar ve diğer araştırmaların büyük bir kısmının neticesi müsbet zuhur ederse, büyük bir ihtimalle orada iperit bulunduğu hükmlenir.

İperitin muhtelif maddelere nüfuz kudreti ve iperitlenmiş malzemenin temizlenmesi hususunda esas bilgiler

Yazan: Nuri Refet KORUR

İperit, yağ gibi bir madde olduğundan bulaşdığı eşyaya az veya çok nüfuz eder. İperitin nüfuz kabiliyeti bilinecek olursa, bununla bulaşan maddeleri temizlemek o nisbette kolay olur. Aşağıdaki cetvelde iperitin muhtelif maddelere ne kadar nüfuz ettiğini bulacaksınız :

1 — Madeni eşya:

- a) Parlak ve cilâlı madenlere iperit nüfuz etmez ve vakti zamanile silinecek olursa bunları paslandırmaz.
- b) Buna mukabil üstü pahlı, aşınmış madenler üzerinde iperit tavaz-zuh eder ve bu vaziyette iken silinmesi ve temizlenmesi daha güç olur.

2— Mensucat :

- a) Pamuklu ve yünlü kumaşlardan iperit derhal geçer. Bu kumaş-lar bir santimetre kalınlığında dahi olsa iperite karşı korumazlar.
- b) İpekli kumaşlara dahi iperit süratle nüfuz eder.
- c) Keten kumaşlara iperit daha yavaş nüfuz eder. Fakat bu kumaş-lar da bir santimetre kalın olsalar, yine iperitin nüfuzuna mâni olamazlar.
- d) Su geçirmiyen çadır kumaşlar, iperitin geçmesine yarım ila bir saat mukavemet ederler, fakat iperit zamanla bunlardan da geçer.

3 — Lâstik eşya:

- 2 milimetre kalınlığında lâstik iperitin geçmesine en aşağıdan dört saat mâni olabilir. Bir santimetre kalınlığında lâstik kumaş ipe-ritin geçmesine 24 saat ve daha fazla mâni olabilir. 2 santimetre kalınlığında lâstik tabakadan iperit geçmez.

4 — Tahta eşya :

- a) **Yumuşak ağaçlar:** Çam, göknar, ıhlamur, kavak gibi ağaçlara iperit bir santimetreden beş santimetreye kadar nüfuz eder.
- b) **Sert ağaçlar:** Meşe, ceviz, abanoz, şımşir gibi ağaçlara iperit 30-40 milimetreye kadar nüfuz eder, damlıyan iperit bir yandan nüfuz ederken bir yandan da 30 milimetre kutrunda bir sahaya yayılır.
- c) **Üstü cilâlı ağaçlar:**
Üstü cilâlı ağaçlardan iperit ancak 7 milimetreye kadar nüfuz eder, buna mukabil 30-80 milimetreye kadar yayılır.
- d) **Üstü yağlı boyalı ağaçlar:** Üstü mükemmel yağlı boya ile boyanmış ağaçlardan iperit nüfuz etmez. Buna mukabil 35-45 sathında bir leke husule getirir.

5 — İnşaat malzemesi:

- a) Duvar taşlarından iperit 6-10 milimetreye kadar nüfuz eder ve 25 milimetreye kadar yayılır.
- b) Betondan iperit 3 milimetreye kadar nüfuz eder. 25-35 milimetreye kadar yayılır.
- c) Çimento harcından iperit 6 milimetre kadar nüfuz eder. 10-20 milimetreye kadaryayılır.
- d) Alçılı harçtan iperit 9-12 milimetre kadar nüfuz eder ve 10-20 milimetreye kadar yayılır.
- e) Kireçli harçtan iperit 6-10 milimetreye kadar nüfuz eder. 15-35 milimetreye kadar yayılır.
- f) Fayanstan (çiniden) iperit 6 milimetre kadar nüfuz eder ve çini üzerinde 12-18 milimetre kadar yayılır.
- J) Boyalı mukavvadan iperit nüfuz etmez. Ancak damladığı yeri kabartır ve orada 15-40 milimetre ebadında bir leke husule getirir.
- h) Katranlı mukavvadan iperit nüfuz etmez. Katran üzerinde 50-70 milimetre eb'adında leke bırakır.
- i) Adî tuğladan iperit 10-12 milimetre nüfuz eder.

- j) Ezme tuğladan iperit 2-5 milimetre kadar nüfuz eder. 50-70 milimetre genişliğinde yayılır.
- k) Kiremitten iperit 5-7 milimetre nüfuz eder. 15-30 milimetre kadar yayılır.
- l) Arduvazdan iperit nüfuz etmez. 30-50 milimetre kadar yayılır.
- m) Kerpiçten iperit, taze kerpiç ise, 11-12 milimetre, çok kuru kerpiç ise 5-7 milimetre kadar nüfuz eder.
- n) Klinker'den iperit demir klinkeri ise 10 milimetre kadar, sarı klinker ise 2 milimetre kadar nüfuz eder ve tahminen 20-30 milimetre kadar yayılır.

6 — Yol malzemesi :

- a) Kumdan iperit, çok miktarda ise, 6-8 santimetre (nadir ahvalde 10-12 santimetreye kadar) nüfuz eder. Ufak iperit damlaları ancak 1 santimetre kadar nüfuz eder.
- b) **Taş kaldırım:** İperit ancak 5-10 milimetire kadar nüfuz eder. (Kaldırım aralarındaki toprakta bazan 1-2 santimetre kadar nüfuz ettiği vakidir)
- c) **Çiğnenmiş toprak :** Eğer toprak kumlu ise iperit 2-4 santimetre kadar; toprak killi ise 1-2 santimetre kadar nüfuz eder.
- d) **Asfalt :** İperit asfalttan nüfuz etmez. İperit damlaları asfalt üzerinde 30-40 milimetre kadar yayılır.

Şimdi iperitin nüfuz kabiliyetini gördükten sonra iperitlenmiş muhtelif eşya, arazi, malzeme vesairenin temizlenmesi için kullanılan esas maddeleri tetkik edelim:

İperit temizlenmesi için kullanılan en mühim malzeme şunlardır:

A — Güneş,

B — Hararet,

C — Kireç kaymağı (veya daha iyi olarak Lozantin, Kloramin, Poudre de Chlore ve benzerleri)

D — Alkol, benzol, eter, benzin gibi muhalliller.

E — Petrol.

F — Yeşil su denilen Sodyum hipoklorit mahlûlü.

KIZILAY MECMUASI

G — Su (Sıcak, sabunlu, sodalı sular)

H — Üstünü örtmek suretiyle tesirini izale (bu maksat için kum, toprak, kül, hattâ icabı takdirinde kuru ot, saman, talaş vesaire de kullanılır).

1 — İperitli bir sahadan geçmek için kullanılan vasıtalar: İperit geçmez yol örtüleri, taşlar, kaya parçaları, kalın tahtalar vesaire. Bunların temizleme müddetleri aşağıda yazılıdır:

GÜNEŞ: Bilhassa yazın, iperiti azamî üç gün zarfında temizler Üzerine iperit dökülmüş olan arazi, güneşe maruz olduğu surette, üç gün sonra oradaki iperit tesirsiz kalır. (Kimya taburu tecrübeleri).

HARARET: Eğer iperitlenmiş eşya, meselâ madenî bir malzeme ise (tel örgüler, demir parmaklıklar ve benzerleri) bunları yakmak, yani üzerlerine alev veren bir vasıtayı tutmak sayesinde derhal temizlemek imkânı vardır.

KİREÇ KAYMAĞI: İçindeki aktif klor miktarı % 32 den aşağı olmayan taze kireç kaymağı, iperit ile temas ettirilerek iyice fırçalanır, yani iperit ile tamamen imtizaç etmesi temin edilecek olursa, yarım saat zarfında iperitin tesirini izale eder. Kuru kireç kaymağı daha müessirdir. Pek fazla sulandırılmış kireç kaymağı, iperitin tesirini ancak saatlerden sonra izale edebiliyor. (Mamak Gazdan Korunma Evi tecrübeleri)

Kireç kaymağı, mâdenleri ve mensucatı tahrip ettiğinden nazik eşya bununla temizlenemez.

Alkol ve Eter ve sair muhalliller: Bunların tesiri, iperiti eritmektir. Onun için bunlarla bir malzemeyi temizlemek için o malzemeyi bu maddelerle bol bol yıkamak, fırçalamak lâzımdır.

PETROL: Petrol ile dört, beş defa yıkamak ve iyice fırçalamak sayesinde iperiti kısmen temizler. Petrolün iperiti temizleme kudreti, diğer muhalliller kadar fazla değildir.

(Gaz Kursu tecrübeleri).

Hipoklorit : Hipokloritin terkinde tahminen % 18 aktif klor bulunur ve taze istihsal edilmiş olursa, iperiti tahminen bir saat zarfında temizler. Bunun için de mahlûlün iperitle iyice temas etmesi ve herhangi bir vasıta ile iperiti malzemeye iyice sürülmesi lâzımdır.

Hipokloritin saklanma müddeti hakkında kazanılan tecrübeler şunlardır:

% 18 aktif klori ihtiva eden Hipoklorit mahlûlünden bir mikdar ağzı cam kapaklı, bir mikdar da ağzı mantar kapaklı bir şişeye konulmuştur.

	Mantar kapaklı şişedeki mahlûlde aktif klor miktarı	Cam kapaklı mah- lûlde aktif klor miktarı
İstihsalden 2 gün sonra	% 17,9	% 17,6
İstihsalden 4 gün sonra	% 17,3	% 17
İstihsalden 7 gün sonra	% 17,2	% 16,3
İstihsalden 9 gün sonra	% 16,8	% 15,9
İstihsalden 18 gün sonra	% 16	% 15
İstihsalden 40 gün sonra	% 14,8	% 11,2

olarak bulunmuştur. (Mamak Gazdan Korunma Evi tecrübeleri).

Görülüyor ki hipokloritin işe yarayabilmesi için taze istihsal olunması ve nihayet bir hafta zarfında sarfedilmesi lâzımdır.

SU : Su iperiti hal etmez ve temizlemez, ancak iperitin nüfuz etmediği madenî eşya ve asfalt gibi maddelerin üzerinde yayılmış olan iperit, kuvvetli süpürgeler veya fırçalar ve su ile iyice yıkanacak olursa su mihanikî tarzda iperiti sürükleyip götürür. O zaman suyun götürdüğü iperitin ayrıca tehlikesiz bir yere toplanması ve yahut kireç kaymağı ile temizlenmesi lâzımdır.

Sıcak sabunlu ve sodalı sular bu işi, âdi suya nisbetle daha iyi görebilir. Ancak bunların da yaptığı tesir, tam temizleme değil, mihanikî tarzda süpürüp götürmektir.

İperit daima petrol veya zeytin yağı ile mukayese olunabilir. Nasıl bir mahaldeki petrol veya zeytin yağı lekesini su ile temizlemek imkânı yoksa, onun gibi su ile iperiti tamamen temizlemek imkânı yoktur. Buna mukabil, elbiseler su ile 4-8 saat kaynatmak suretiyle iperitten temizlenebilirler.

Üstünü örtmek suretiyle tesirini izale:

Yukarıda iperitin nüfuz kudretini yazarken bildirildiği gibi, iperit, kum, ince talaş ve benzerleri gibi mesamatlı maddelerden 10 santimetre kadar nüfuz ettiğinden, iperitli bir mahallin üzerine tesirini izale etmek için, bu maddelerden 15-20 santimetre kalınlığında tabaka ile örtmek icap eder.

İperitli bir sahanın üzerinden geçmek için kullanılan vasıtalar:

Bu maksat için iri taşlar ve kayalar kullanılır. 2 santim kalınlığında tahtalar tamamiyle tehlikesizce bu işte kullanılabilirler.

İperit geçirmiyen kumaşlardan yapılmış yol keçeleri iperitli bir sahadan gedik açmak için muvaffakiyetle kullanılır.

İperitin nüfuz derecesini, temizleyici maddeleri, bunların ne kadar bir zamanda temizlendiğini bildikten sonra, temizlik işlerini üstlerine alanlar, temizliği yapmazdan evvel en muvafık ve en doğru yolu bulmak için şu mülâhazayı yürütmek mecburiyetindedir:

1 — Temizlik için ne kadar vakit var?

2 — Temizlenecek olan malzeme, yol ve sairenin cinsi nedir (İperitin nüfuz tesirini tesbit için)?

3 — Temizlenecek malzeme yol ve saire iperitle ne dereceye kadar bulaşmıştır?

4 — Temizlenecek malzeme içerisinde nazik eşya (makineler, saat, dürbünler, telefonlar, telsiz malzemesi ve benzerleri) var mıdır?

5 — Mevsim ve hararet vaziyeti nedir?

İşte bunlara göre iperit temizlenmesinin ne suretle yapılacağı hakkında derhal bir karar verebilir. Eğer o eşyanın veya mahallin derhal temizlenmesi matlup değilse, bu temizlik Güneşe bırakılır. Yalnız mevsime dikkat etmek lâzımdır. Mevsim yaz ise, güneş temizlik vazifesini süratle görür. Eğer mevsim kış ise, bu iş çok uzun sürer. Eğer gazlanmış olan eşya, **nazik malzeme ise**, bunlar ancak alkol veya eter ile temizlenir.

Eğer gazlanmış olan eşya **gazın çok nüfuz ettiği mensucat veya tahta gibi eşya ise** ve çok iperitte kaldıysa:

a) Bunları bol bol su içinde kaynatmak,

b) Yahut imkân varsa bol bol güneşlendirmek,

c) Yahut bunlara imkân yoksa «işe yaramaz» hükmünü vererek imha etmek lâzımdır.

Esasen pek çok iperitlenmiş veya iperit menbaının ta yanına isabet ederek tamamiyle iperitle bulaşmış eşya, **madeni eşya değil ise**, bunları temizlemek imkânı yok gibidir.

Çok miktarda iperitlenmiş yollar, eğer asfalt değil ise, bunların üzerine kum örtmek daha doğrudur.

İperit menbaından oldukça uzak kalmış olan iperit sızıntıları, kolaylıkla kireç kaymağı ile temizlenirler.

Asfalt caddeleri bol su ile fırçalamak en muvafık bir tarzdır.

İperitlenmiş telgraf direkleri, etrafı tahdit edilerek güneşe bırakılır. Eğer mevsim güneşli değil ise, bunlar, insan erişdiği yere kadar kireç kaymağı ile badana edilir. Diğer kısımlar kendi haline terkedilir.

Üzerine bol iperit sıçramış duvarlar, insan ile temas tehlikesi varsa, kireç kaymağı ile bol bol badana edilir ve bir iki saat sonra bol su ve fırça ile fırçalanır. Üzerine iperit sıçramış ayakkapları, toz halinde kireç kaymağı ile fırçalanır ve badehu yıkanır.

Derhal geçilmesi lâzım gelen mahallerin kireç kaymağı ile nasıl temizlendiği bundan evvelki nüshalarımızda uzun uzadıya tarif edilmişti.

HÜLÂSA : İperit ne kadar fazla nüfuz ederse, o eşyayı o kadar fazla miktarda müteaddit defalar panzehirlerle fırçalamak lâzımdır. Fazla iperitle bulaşan eşyayı imha etmek daha doğrudur. İmkân oldukça temizliği güneşe ve hararete bırakmalıdır. Zaten bir eşyayı iperitten temizlemekten ise, onun iperitlenmemesine gayret etmek esası kaide olmalıdır.

Gençlik :

Kızılay Kurumu Neşriyatından

Yıllık ve Büroşürleri

Okuyunuz...

Bebeklerin Gazdan korunması Kızılay Gazdan korunma kundağı

Kimyager İzzet ERKSAL

Gaz maske fabrikası lâboratuvar şefi

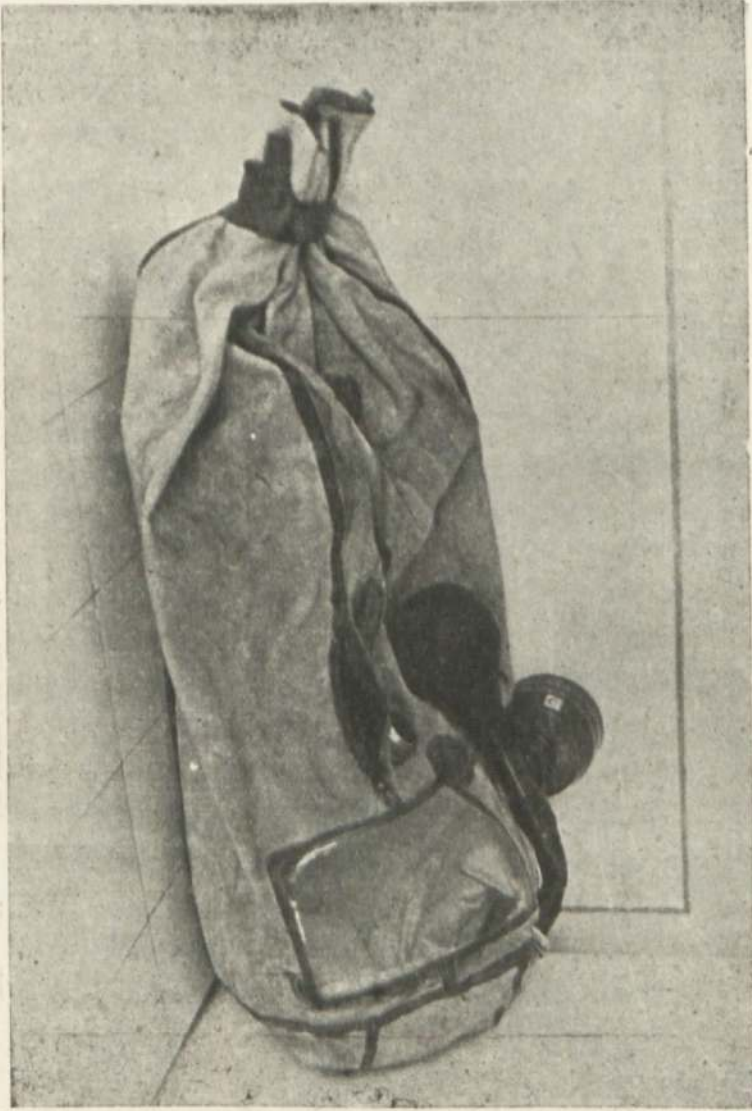
Geçen makalemizde (1) Gazmaske fabrikamızda 1 yaşından 4 yaşına kadar olan çocuklar için imal edilen «Gazdan Korunma başlığı» ndan bahsetmiştik. Bu yazımızda da 1 yaşından küçük çocukların «bebeklerin» gazdan korunmasını temin edecek olan «Gazdan Korunma kundağını» tetkik edeceğiz.

Fabrikaca aylardanberi üzerinde çalışılmakta olan «gazdan korunma kundağı» bugün son şeklini almış bulunmaktadır. (Şekil 1 ve 2) de görülen kundak gaz geçirmez kauçuklu kumaştan imal edilmiş olup bu kauçuklu kumaş, baş tarafında, kundağa şekil veren bir mesnet üzerine geçirilmiştir. Bebek kundağa, kolaylıkla çözülüp açılabilen ayak tarafından konur. Bebek yatırıldıktan sonra kundak pek kolaylıkla ve gaz geçirmez bir surette kapanarak tekrar bağlanır. Kundağın baş tarafında sellilozdan mamul bir büyük pencere vardır. Bu pencere vasıtasıyla kundaktaki çocuk dışarıdan kontrol edilebildiği gibi çocukta dışarını görebilir. Bu kundakta çocuğun rüyet sahası pek büyüktür. Kundağın, içine eldivenvarî giren bir cebi vardır. Bu cep vasıtasıyla annesi veya çocuğa bakan bir kimse sık sık kundaktaki çocuğun vaziyetini düzeltebilir; çocuk kendisini meşgul etmek için eline verilmiş olan her hangi bir oyuncak, düşürürse, bunu alıp kendisine verebilir. Hatta kundağın iç tarafındaki bir cepte hazır bulundurulmuş yiyecek dahi çocuğa verilebilir. Çocuğa hava, el ile işletilir bir lâstik balon vasıtasıyla temin olunur. Kundağa hava tıpkı Kızılay Gazdan Korunma Başlığında olduğu gibi, lâstik balon vasıtasıyla bir ortanca veya halk süzgecinden geçirilip temizlendikten sonra girer; bebek havalandırılan bir sığınakta gibidir. Süzgeçten geçerek gelen temiz

(1) Kızılay mecmuâsı 15 1. Kânun 1939; sahife 309.

KIZILAY MECMUASI

hava içerisinde, teneffüs eder. Kundağa, lâstik balon vasıtasıyla hava verildiğinden, kundak içerisinde daimî bir fazla tazyik vardır. Bu sebeple kundaktan dışarıya, kundak üzerine yerleştirilmiş bir nefes verme supabı vasıtasıyla, muntazaman hava çıkmakta ve kundağın havası bu suretle daima yenilenmektedir. Bu sebeple, kundakta çocuğu rahatsız edecek nisbette hiç bir zaman karbon dioksid ve su buharı toplanmaz. Aynı sebeple

kundak içinin suhuneti de hiç bir zaman çocuğa sıkıntı verecek bir haddi bulmaz.

Kundak içinde daimî fazla bir tazyik bulunması, acele veya heyecanla kundak biraz gevşekçe bağlansa dahi, içeriye gaz girmesine mani olur.

Esas hatlarını izah ettiğimiz işbu «gazdan korunma kundağı» ile gazmaske fabrikası lâboratuvarında, 8-9 aylık muhtelif çocuklar üzerin-

de yaptığımız tecrübelerde, bebeklerin hiç sıkılmadan kundakta kaldıklarını, ellerine verilmiş bulunan oyuncakla normal olarak meşgul olduklarını gördük. Üzerinde tecrübe yaptığımız çocuklar önce ağlamaya başlamış fakat sonra sükûnet bulmuşlardır. Kundağa alışan çocukların, anneleri Halk maskesi taktıkları zaman, önce yadırgadıkları, fakat zamanla buna da alıştıkları görülmüştür.

Hülâsa, küçük vatandaşlarımızın gazdan korunmaları meslesi de, gazmaske fabrikasının imal ettiği bu son cihaz ile halledilmiş bulunmaktadır. Ancak şu kadarını da ilâve edelim ki, ciddi ahvalde şaşırmamak, telâşa düşüp yanlışlıklar yapmamak için, gerek gazdan korunma başlığı ile, gerekse gazdan korunma kundağı ile, sulh vaktinde, sükûnetle talimler yapmak bu suretle çocukları bu maskelere alıştırmak, anne veya çocuk bakıcılarını da bu maskeleri sükûnetle ve usulü veçhile kullanmaya hazırlıklı bulundurmak lâzımdır.

Fabrika ve müesseselerde hava taarruzuna karşı korunmanın öğretilmesi ve bunun talim ve terbiyesi hakkında esas kaideler

Yazan: **Sabık Binbaşı Hüttev**

Türkçeye çeviren: **Dr. Celâl TARIMAN**

Yangın nöbetçileri için talim ve terbiye kursu.

TEDRİS PLANI

Hava taarruzundan ve bilhassa fabrikada hava taarruzundan korunmanın ehemmiyeti ve teşkilâtının kuruluşu.

Gaz tehlikesi ve gazdan korunma:

Yangın nöbetçiliğinin ve alarm dairesinin techizatı ve vazifeleri.

Âletlerle talim ve terbiye: Küçük yangın söndürme âleti, kova, su tulumbası, elde kullanılan yangın söndürme âleti, duvar yangın muslukları, hortum. Bunları kullanmak — Can kurtarma hizmeti.

Yangın bombaları, onlarla mücadele; başka hususî yangınlar; âletlerle temrinler.

DEVAM MÜDDETİ

2 gün veyahut 4 yarım gün.

İŞTİRAK EDECEKLER

Fabrikaları hava taarruzuna karşı koruyacak olan yangın söndürme teşkilâtının kadrosu dahilinde yangın nöbetçiliği ile tavzif edilmiş olan, her fabrikanın hava taarruzundan korunma servisinde daimî çalışan ve ihtiyaç halinde vazife gören gurupların bütün mensubları ve yangın söndürme teşkilâtında takım amirliği yapacak olan müstahdemler bu kursa iştirak etmek mecburiyetindedirler. Bu kursa iştirak edebilmek için daha evvel fabrikalara hava taarruzuna karşı korunmayı öğreten seyyar mekteplerde faal müstahdemler için açılmış bir esas kursa devam etmiş olmak şarttır.

2 — Yangın söndürme elemanları için talim ve terbiye kursu .

TEDRİS PLÂNI

Esasların tekrarlanması: Hava taarruzundan bilhassa fabrikada hava taarruzundan korunmanın ehemmiyeti ve teşkilâtının kuruluşu.

Gaz tehlikesi ve gazdan korunma:

Kesif gazdan korunma (oksijen cihazları), fabrika yangın söndürme elemanlarının vazifeleri ve teçhizatı.

Âletlerle talim ve terbiye: Küçük yangın söndürme âleti, hortumun idaresi ve kullanılışı, hortumla yangına taarruz, yangın musluklarının kullanılması, motörlü pompalarla yangına taarruz, merdiven temrinleri.

Âletlerle temrin :

Yangınlarda tavrı hareket, hususî söndürme âletleri.

Söndürme taarruzunda temrinler.

Yaralananlara ve gazlananlara ilk yardım.

Fabrika itfaiye hizmeti için komuta temrinleri.

DEVAM MÜDDETİ

5 gün ve yahut 10 yarım gün.

İŞTİRAK EDECEKLER

Fabrikaları hava taarruzuna karşı koruyacak olan yangın söndürme teşkilâtının kadrosu dahilinde yangın söndürme elemanı olarak tanzif edilmiş olan, fabrikanın hava taarruzundan korunma servisinde daimî çalışan ve ihtiyaç halinde vazife gören grupların bütün mensubları ve yangın söndürme teşkilâtında takım amirliği yapacak olan müstahdemler bu kursa iştirak etmek mecburiyetindedirler. Bu kursa iştirak edebilmek için daha evvel, fabrikaları hava taarruzuna karşı korumayı öğreten seyyar mekteplerde faal müstahdemler için açılmış bir esas kursa devam etmiş olmak şarttır.

Fabrikada hava taarruzuna karşı korunmada yangın söndürme servisinin takım amirleri için talim ve terbiye kursu.

TEDRİS PLANI

Esasların tekrarlanması: Hava taarruzundan korunmanın ehemmiyeti ve teşkilâtının kuruluşu.

Hava taarruzuna karşı korunmada emir verilmesi.

Muhtelif takımların müştereken çalışması.

Gaz tehlikesi, gazdan korunma, muvakkaten temizleme (Yangın söndürenler için su yollarının iyi işlemediği bir zamanda su tedariki), pompalar:

Amir olarak vazife almak:

Amir lisanı.

İhbarlar, alarm, emir verme, sür'atle karar ittihazı.

Hasara uğrayan bir yerdeki işlere nezaret eden bir idarecinin ve takım amirinin vazifesi.

Fabrika itfaiye hizmetinde komuta temrinleri.

Takım amirine düşen vazifelerin halli.

Âletlerin bakımı.

Yangından korunma, yangın gösterişi.

Fabrikada hava taarruzuna karşı korunmada yangın söndürme servisinin teşkilâtı.

Hava taarruzundan korunma servisi olan işletmelerin yangın söndürme tesisatını ziyaret.

DEVAM MÜDDETİ

2 gün veya 4 yarım gün.

İŞTİRAK EDECEKLER

Fabrikaları hava taarruzuna karşı koruyacak olan yangın söndürme teşkilâtının kadrosu dahilinde yangın söndürme takım amiri olarak tanzif edilmiş olan, fabrikanın hava taarruzundan korunma servisinde daimî çalışan ve ihtiyaç halinde vazife gören gurubların bütün mensubları bu kursa iştirak etmek mecburiyetindedirler. Bu kursa iştirak edebilmek için daha evvel, fabrikada hava taarruzuna karşı korunmayı öğreten sey-

KIZILAY MECMUASI

yar mekteblerin takım amirleri ve muavinleri için açtığı bir esas kursa iştirak etmiş olmak ve sabit mekteblerin yangın söndürme elemanları için açtığı bir esas kursa devam etmiş olmak şarttır.

4 — Fabrikada hava taarruzuna karşı korunmadaki sıhhiye servisinin takım amirleri için talim ve terbiye kursu.

TEDRİS PLÂNI

Esasların tekrarlanması: Hava taarruzundan korunmanın ehemmiyeti ve teşkilâtının kuruluşu.

İnsan vücudunun teşkilât ve taksimatı (kemikler, adaleler, deri).

Mabad (Devran, kan, teneffüs, hazım, asab sistemi, his uzuvları).

Yaraları bağlamak temrinleri.

Şiryanların bağlanması.

Kemik kırıkları, kemik çıkıkları, burkulmalar, Göğüs, karın, mafsalları ve daha başka nesiçlerin ezilmeleri.

Münasip bağ ve sargılar ve yaralıları nakletme temrinleri.

Ecnebi maddelerle yaralanma, baş dönmesi, baygınlık, adale tekâllusları, sıcak vurması, elektrik cereyanı, zahirî ölüm, boğulmak, asılmak.

Sun'î teneffüs temrinleri; oksijen cihazı.

Gaz hastalıkları, zehirli gaz tesemmümleri ve onların seyirleri, ilk yardım.

Gaz hastalarının nakli temrinleri.

Sıhhiye çantalarının, hava taarruzundan korunma sarğı sandıklarının istimali.

Yaralıların konak mahallerinde yerleştirilmesi, hasta nakli, müşkül anlarda taşımak.

Hava taarruzuna karşı korunmada emir verilmesi.

Muhtelif takımların müştereken çalışması.

Amir olarak vazife almak.

Amir lisanı.

İhbarlar.

KIZILAY MECMUASI

Fazla hasara uğrayan bir yerde takım iş görürken takım âmirinin vazifeleri ve tavrı hareketi.

Fabrikada hava taarruzuna karşı korunmada sıhhiye servisinin teşkilâtı ve hava taarruzunun korunma servisi olan işletmelerin sıhhiye tesisatını ziyaret.

Bir hasar yerinde muhtelif takımların yaptığı işlerin idaresi.

Fabrikada hava taarruzuna karşı korunmadaki sıhhiye hizmetinde komuta temrinleri. Takım amirine düşen vazifelerin halli.

DEVAM MÜDDETİ

3 gün (3 tedris gününe taksim olunarak) ve yahut 6 yarım gün.

İŞTİRAK EDECEKLER

Fabrikada hava taarruzuna karşı korunmanın sıhhiye teşkilâtının kadrosu dahilinde sıhhiye takım amirliği ile tavzif edilmiş olan fabrikanın hava taarruzundan korunma servisinde daimî çalışan ve içtima halinde vazife gören gurupların bütün mensupları bu kursa iştirak etmek mecburiyetindedirler. Bu kursa iştirak edebilmek için daha evvel Kızıl Haçın hava taarruzundan korunmadaki sıhhiye elemanları için açtığı bir esas kursa iştirak etmiş olmak ve fabrikada hava taarruzuna karşı korunmayı öğreten seyyar mekteblerin takım amirleri ve muavinleri için açtığı bir esas kursa devam etmiş bulunmak şarttır.

V — Fabrikada hava taarruzuna karşı korunmada gaz arayıcıların ve gaz temizleyicilerin takım amirleri için talim ve terbiye kursu.

TEDRİS PLÂNI

Esasların tekrarlanması: Hava taarruzundan korunmanın ehemmiyeti ve teşkilâtının kuruluşu. Kimyevî harp maddeleri, I. kısım: Hava harp maddeleri (denemeler, filim, projeksiyon).

Kimyevî harp maddeleri: II. kısım: Kara (arazi) harp maddeleri (denemeler, filim, projeksiyon).

Koku muayenelerine başlangıç.

Harp maddelerinin tanınması ve bulunması.

Harp maddelerinin temizlenmesi.

KIZILAY MECMUASI

Âlet bilgisi (pratik tecrübeler, projeksiyon, ve filim ile ders).

Gaz arayıcıları ve temizleyiciler hizmetine girizgâh (projeksiyon).

Gaz maskesinin istimali.

Gaz elbiselerinin giyilmesi.

Arazide gaz arama temrinleri.

Arazide gaz temizleme temrinleri.

Âlet bakımı:

Fabrikada hava taarruzuna karşı korunmada gaz arama ve temizleme servislerinin teşkilâtı ve bilhassa harp maddeleri araştırma yerlerine ve şahısları ve eşyayı gazdan temizleme müesseselerinin gaye ve tesisatı üzerine nazarı dikkati celbetmeli.

Fabrikada hava taarruzuna karşı korunma işletmelerinde bu gibi tesisatı ziyaret.

Harp maddeleri hastaları için ilk yardım.

Fabrikada hava taarruzuna karşı korunmada emir verilmesi.

Muhtelif takımların müştereken çalışması.

Amir olarak vazife almak.

Emir lisanı.

Alarm, rapor verme ve saire.

Fazla hasara uğramış bir yerde takım iş görürken takım amirinin vazifeleri ve tavrı hareketi.

Fabrikada hava taarruzuna karşı korunmada gaz sezme ve gaz temizleme hizmetlerinde komuta temrinleri.

Takım amirine düşen vazifelerin halli.

DEVAM MÜDDETİ

3 gün (3 tedris gününe taksim olunarak) veyahut 6 yarım gün.

İŞTİRAK EDECEKLER

Fabrikada hava taarruzuna karşı korunmanın gaz arayıcılar ve gaz temizleyiciler teşkilâtının kadrosu dahilinde gaz arayıcılar ve gaz temizleyiciler takım amirliği ile tanzif edilmiş olan, fabrikanın hava taarruzundan korunma servisinde daimî çalışan ve ihtiyaç halinde vazife gören gurupların bütün mensupları bu kursa iştirak etmek mecburiyetindedirler. Bu kursa iştirak edebilmek için daha evvel, fabrikada hava taarruzuna

karşı korunmayı öğrenen seyyar mekteplerin takım amirleri ve muavinleri için ve ayrıca gaz arayıcılar ve temizleyiciler için açtığı kurslara iştirak etmiş olmak şarttır.

6 — Fabrikada hava taarruzundan korunma hizmetinde takım amiri ve takım ve takım amiri muavinleri için umumî talim ve terbiye kursları.

TEDRİS PLÂNI

Modern hava silâhı: Hava taarruz vasıtaları ve bunların tesirleri.

Sivil halkın hava taarruzundan korunma teşkilâtı ve fabrikada hava taarruzundan korunmanın ehemmiyeti:

a - Müesseselerin hava taarruzundan korunmasında vazifeleri.

b - Fabrikada hava taarruzuna karşı korunmanın teşkilâtı.

c - Fabrikada hava taarruzuna karşı korunmanın askerî bakımdan, işe iktisadiyatı bakımından ve elemanların korunması bakımından ehemmiyeti.

Bir işletmede hava taarruzundan korunma teşkilâtının vazifeleri ve teşriki mesaisi:

a - Münferid makamlar ve iş takımları.

b - Fabrikada hava taarruzundan korunmada ihzar hizmeti.

Korunma âletleri : (Gaz maskesi ve oksijen cihazı) bunların tesiri ve sureti istimali. Maskelerin bozulmaması için esaslı bilgiler.

Maskenin gazdan korunma âleti olarak pratik kullanılışı.

Gaz maskesini takma temrinleri, maske uydurma temrinleri, gaz odasında maske ile kalmak, maske altında temrinler, âletin temizlenmesi.

İhbar ve emir tekniğinde esaslı bazı noktalar.

İhbar ve emir lisani, komuta temrinleri,

Fabrikada hava taarruzundan korunmada emir vermek.

Muhtelif takımların müştereken çalışması,

Âmir olarak vazife almak ve vazife görmek,

Fazla hasara uğramış bir yerde takımın vazife görmesi,

Takım âmirinin vazifesi ve tavrı hareketi.

Emir ve ihbar tekniğinde mümarese peyda etmek maksadile bir vazife tertibi ve takım âmirine düşen vazifelerin halli.

DEVAM MÜDDETİ

3 gün (3 tedris gününe taksim olunarak) ve yahut 6 yarım gün.

İŞTİRAK EDECEKLER

Fabrikada hava taarruzuna karşı korunmanın iş takımlarında takım

âmiri olarak ayrılmış olan ve fabrikanın hava taarruzundan korunma servisinde daimî çalışan ve ihtiyaç halinde vazife gören grupların bütün mensupları talim ve terbiyelerini hitama erdirmek ve takım âmirliği muavinliğinde kabiliyetlerini isbat etmek üzere bu kursa iştirak etmek mecburiyetindedirler .Bu kursa iştirak edebilmek için daha evvel, fabrikada hava taarruzundan korunmayı öğreten seyyar mekteplerin takım âmirleri ve muavinleri ve gaz arayıcıları için açtığı kurslara ve hususî hizmetlerde (fabrikada hava taarruzunda korunma, yangın söndürme, sıhhiye, gaz arama ve temizleme servislerinde) vazife gören takım âmirliği için sabit mekteplerin açtığı kurslara iştirak etmiş olmak şarttır.

7 — Fabrikada hava taarruzundan korunmada grup ve kısım müdürleri ve onların vekilleri için umumî talim ve terbiye kursları.

TEDRİS PİLÂNI

Hava harbi ve hava harbine karşı korunma.

Hava tehlikesini ihbar servisi ve hava taarruzundan korunmanın hazırlık servisi.

Sivil halkın ve bilhassa fabrikada çalışanların hava taarruzundan korunma teşkilâtı, hava taarruzundan korunma kanunu ve onun tatbikine ait kararnameler ve sair talimat.

Uzak ihbar ve alârm servisi.

Fabrikada hava taarruzundan korunmanın yangın söndürme servisi.

Fabrikada hava taarruzundan korunmanın tamir servisi.

Fabrikada hava taarruzundan korunmanın sıhhiye servisi.

Fabrikada hava taarruzundan korunmanın gaz arama ve gaz temizleme servisi.

Harp maddelerine karşı gazdan koruyucu cihazlarla muhafaza.

Gazdan koruyucu cihazlar ve bunların pratik surette kullanılması.

Fabrikada hava taarruzundan korunma talim ve terbiyesinin esasları.

Temrinler, harp oyunları, emir ve ihbar tekniği de dahil olmak üzere fabrikada talim ve terbiye.

Fabrikada hava taarruzundan korunma plânı.

Fabrikada hava taarruzundan korunma projeleri ve inşaat problemleri: görünmeye karşı tahaffuz (Kamuflej, gizlenme).

Fabrikada hava taarruzlarından korunma işletmelerinin tesisatını ziyaret.

Draeger «Uh» Tipi Oksijen Tulumbası

Çeviren : Vasfi GÖKÇE

(Geçen nushadan devam)

El tulumbasının iş hacmi:

El tulumbasının iş hacmi, büyük mikyasta oksijen alınacak bu maddelerin tazyiklerinin yüksekliğine, doldurulacak bombanın büyüklüğüne ve çalışanların iş verimine bağlıdır.

Yapılan tecrübeler nazaran, vasat kuvvette bir adam her biri 30 litrelik ve 50, 100 150 atmosferlik 3 bomba ile yukarıda zikredilen usule riayet şartıyla 1 saatte takriben 30 adet 2 litrelik bombayı 160 atmosfere doldurabilir. Büyük bombaların değiştirilmesi için sarfedilecek zaman da buna dahildir.

Bir kaç Mühim Kaide

İmlâ tulumbası, piston ve diğer oksijen ile temas eden bütün aksamı, yalnız 4 kısım su ve 1 kısım Gliserin - mecburiyet halinde yalnız su ile - yağlanmalıdır. Aslâ makine yağı veya her hangi bir yağ kullanılmamalıdır. Diğer bütün harici müteharrik aksam az fakat sık sık yağlanmalıdır, fakat hiç bir suretle yağ, pistonu gelmemelidir. Yağlanacak yerler kırmızı ile belli edilmiştir.

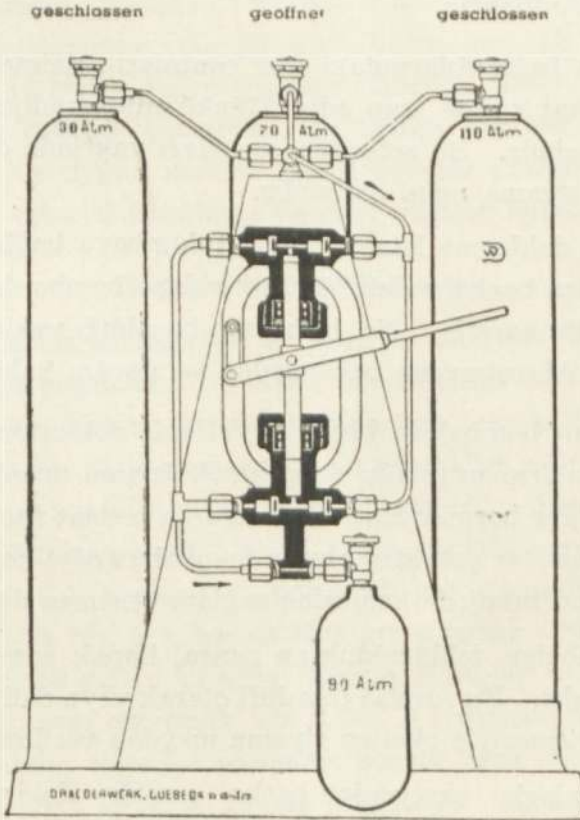
Eğer tulumba uzun müddet kullanılmamış ise, deri manşetler kuru muştur ve iyi kapamazlar, bu takdirde yağlama somunu açılarak, conta çıkarılır ve gliserinli su hasıl olan başluğa doldurulmak suretiyle deriler yumuşatılır. Yukarıki deri manşetleri esas surette yumuşatmak için tulumba bir müddet baş aşağı durdurulur. Yalnız gresörlerin sıkıştırılması kâfi gelmediği için derilerin boşaltılması muhakkak lâzımdır.

Tulumbanın iyi işleyip işlemediği her yukarı iniş çıkışta ve bilhassa doldurulacak bomba fazla büyük olmadığı takdirde doldurma manometresi (28) inde okunmak lâzım gelir. Meselâ bir tazyik süpabı sıkışır veya tulumba kolunu aşağı basarken manometrenin yükselişi farkedilmemiş olur, bu takdirde ekseriya tulumba aşağı basılırken alt süpab gövdesine tahta bir çekiçe hafifçe vurulur, bu suretle süpabın tekrar çalışması temin edilmiş olur, ve yahut kapama süpabını açıp üfleme de faydalı olur. Bun-

ların bir faydası olmazsa, o takdirde süpabların ve boruların temizlenmesi icap eder. Süpabların arada bir sıkışması, manşetlerden kopan deri parçalarından tevellüt eder, ki bu da bilhassa lüzumu derecede yağlanmadığı zaman olur.

Daima yalnız büyük bomba açık bulunmalıdır. Aksi takdirde yüksek atmosferli oksijen daha az atmosferli bombaya akar. Bombaların süpabları, dışarı akan oksijenin süpabı ve borulara kuvvetli tesir yapmaması için, birden açılmamalıdır. Aksi takdirde borularda şiddetli hararet hasıl olur. Manometreler de bundan müteessir olabilir. Şu halde süpabları evvelâ az, sonra yavaşça tam açmalıdır.

Bombaların ve tulumbanın ve tulumbanın süpabı fazla ve kuvvetle sıkıştırılmamalıdır. Sert lâstikten kapaklar çabuk kapanır ve intibak eder. İyice intibak ettiği aşağıdaki tecrübe ile kolayca anlaşılır. Küçük bom-

balar dolduktan sonra içi su dolu bir kaba batırılır. İyi kapanmış bir bombadan bu takdirde hiç bir kabarcık çıkmamalıdır. Yalnız ihtiyaç halinde 60 atmosferden yukarı, bidayet tazyika tulumba ile basılmalıdır. Çünkü pistonlarda, manşetlerde delik ve temas çok büyük olur, ve fazla tazyik neticesi deri manşet fazla aşınır ve süpabların kirlenmesini, kapanmasını mucip olur.

Tulumba manometreleri uzun müddet kullanıldıktan sonra hakikî tazyiki gösteremezler. Takriben 200 defa kullanıldıktan sonra hatâlar başlar. Bu sebepten manometreler zaman zaman ayar edilmek üzere fabrikaya gönderilmek icap eder. Bilmünasebe yalnız kontrol için kullanılacak olan kontrol manometresiyle tulumba manometresinin inhırafları tesbit edilmelidir, ve bunun masrafı fazla bir mikdara baliğ olmyorsa doldurma hesabına fatura edilebilir.

Bombaların bağlantılarındaki fibr contaların daima iyi bir vaziyette olduklarına dikkat etmek icap eder. Çünkü mütemadiyen değiştirme neticesi fazla aşınabilir. Bu sebepten contaları vaktinde değiştirmeli ve bu suretle oksijen ziyama mâni olmalıdır.

Bir oksijen doldurma istasyonunda tulumbaya bağlanan üç depo oksijen bombasından başka yedek büyük bir depo bomba daha bulundurmamak muvafık olur. Bu suretle 1 No. lu bomba boşaldığı vakit oksijen fabrikasına gönderip doldurulmasını beklemeden işe devam kabil olur.

Depo oksijen bombaları, birbirine irtibatı doldurma boruları vasıtasıyla olur ki bunların uzunluğu depo bombalarının uzunluğuna uygun olmak lâzımdır. Eğer borular fazla uzun olursa tesisat fazla sahaya ihtiyaç gösterir. Eğer borular çok kısa olursa bombaları eğri koymak mecburiyeti hasıl olur ki bu takdirde kaidesine sağlam oturmaz demektir.

Küçük bombalar doldurulduktan sonra, kapak somunlariyle güzelce kapanmak lâzımdır. Bu suretle tesadüfî olarak veya ehli olmıyan bir kimşenin süpabı çevirmesiyle oksijen ziyama meydan verilmemiş olsun.

Bu tulumbalarla oksijenden başka gaz da doldurulabilir. Yalnız bunlar hususî kaidelere tâbidir. Meselâ müvellidülma doldurulması esa-

sında, boruların içinde hiç bir hava ve hiç oksijen kalmamış olmasına dikkat etmek icap eder. Hamızı karbon doldurmalarında, depo bombaları hususî çıkış boruları yoksa, baş aşağı süpabı üzerine dikilmek icap eder. Fakat bir oksijen imlâ istasyonunda kaide olarak, bir yanlışlığa meydan vermemek için, yalnız oksijen doldurmalıdır.

Tamir işleri

Aşağıdaki talimata ait rakamlar 1. numaralı resmi alâkadar eder. Bu resimde birbirinin altında muhtelif kısımlar, muhtelif numaralarla gösterilmiştir.

Kullanılmış deri manşetlerin tebdili : Evvelâ, 3. No. lu piston çıkarılmalıdır. Bu da 25-26 No. lı her iki borunun alınması, 17 No. lı alt ve üst süpap yuvalarının (Resim: 3) 17 No. lı anahtarla vidaların sökülmesi ve 12 No. lı konik somunun çıkarılmasıyla hasıl olur. 12 No. lı somun söküldükten sonra 14 No. lı deri manşetler çıkarılır. Deri manşetleri daima madenî parça ile beraber çıkarılmalı ve bunlar beraber değiştirilmelidir. Her deri manşet ile uygun madenî parça beraber gönderilir. Her silindir tarafında arka, arkaya konulmuş üç deri manşet bulunmalıdır.

Süpapların temizlenmesi

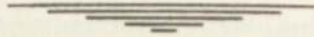
Süpaplar gliserin artıklarıyla ve deri parçalarıyla kirlenir ve bu suretle ağır işlemeğe başlarlar. Bu takdirde temizlenmeleri icap eder. Emme ve basma süpapları birbiriyle tebdil edilmemek icap eder. Sağda, yukarıda ve aşağıda birer tane numara 18 ile gösterilen emme süpabı vardır. Sonra yukarıda ve aşağıda numara 19 ile gösterilen bir tazyik (basma) süpabı vardır. Bunlara vasıl olmak için aşağıdaki suretle hareket icap eder. 25-26 numaralı boruları 22 numaralı baş somunları vasıtasıyla çıkardıktan sonra, 21 No. lı 4. kapak civatası çıkarılır. Süpap, başlık veya yaydan ibaret bütün süpap çıkarılır. Emme süpapları el ile tutulabilir. 19 No. lu tazyik süpabını çıkarmak için 3 No. lı resimde gösterilen (19) No. lu anahtar kullanılır. Süpabın parçaları benzin veya alkolla yıkanır. Tekrar yerine koymadan evvel kurumuş olmalıdır. Küçük yayların süpap başlarını hafif tazyik etmesine dikkat etmek icap eder. Süpap gövdesini

tekrar yerine koyduğun zaman süpap gövdesinin altına ve üstüne 20 numaralı civataları koymayı unutma. Süpapları eğlemek, çarka tutmak doğru değildir. Süpapların Dräger tarafından muayenesi tercih olunduğu takdirde 17 No. lu süpap yuvası ile birlikte üstünde bulunan teferrüatıyla beraber çıkarıp göndermek kâfidir.

Montaj hakkında talimat

Yekdiğerine ait parçalar 1. No. lu resimde gösterilen numaralar, üzerlerinde çelik damga ile işaret edilmiştir. Bu damga vasıtasıyla her parçanın yeri bulunur. Bu sebepten tulumba tereddütsüz sökülebilir. 1. No. lu resim ianesiyle tekrar montaj edilmesi hiç bir müşkülâtı mucip olmaz.

Manometlerin bulunduğu tevzi düğme parçası, resimde daha iyi tefrik edilmek üzere tulumba aksamı meyanında gösterilmişse de hakikatte yerleri silindir yatağının yanındadır. Deri manşetler değiştirilirken, her manşetin içindeki madenî parçaya uydurulmuş olmasına dikkat etmek lâzımdır. Kullanılmış deri manşetler içindeki madenî parçalar tekrar kullanılamaz.

NOT : 2 numaralı resmin kılışesi bu nushaya yetişmemiş olduğundan gelecek nushada intişar edecektir.

Hava taarruzlarına karşı evlerde alınacak tedbirler

Yazan : Vasfi GÖKÇE

A — KORUNMA TEDBİRLERİ :

Her evin ve bilhassa kalabalık ailelerin bulunduğu apartıman gibi meskenlerin görünecek bir yerine aşağıdaki şekilde bir levha asılmalıdır.

- 1 — Pasif korunma ev amiri.
- 2 — Yangın söndürme ekibi ev amiri.
- 3 — Komşu evlerin pasif korunma amiri.
- 4 — En yakın Polis Karakolu; adres ve telefon numarası.
- 5 — En yakın İtfaiye Merkezi; adres ve telefon numarası.
- 6 — En yakın yardım istasyonu; adres ve telefon numarası.
- 7 — En yakın Doktorlar; adres ve isimleri.

B — ŞİMDİDEN NELER HAZIR OLMALIDIR :

A — Bodrumda: Bodrum tavanını takviye için mütehassıslar tarafından tavsiye edilecek miktarda direk, her direk için hazırlanmış kazık (12 santimden ince olmayacak) tavan altına ve direklerin üstüne konulacak tahta, ayrıca çekiç, kerpeten, kalın çivi, destere, balta.

Duvar vesaire yıkıldığı zaman toprağı kazmak için kürek, manivelâ bodrumu tecrid için emprenye edilmiş örtüler, kum çuvalları.

Acil tedaviler için: Sargı, pamuk ve saire kutusu, yanık sargıları, klor kalsiyum tozu.

Işık: Elektrik ceb lâmbası her hangi bir ışıktan daha eyidir.

Bir mikdar iâşe maddesi: Çocuklar için süt, kamineto lâmbası, içme suyu.

B — Bodrum medhalinde:

Kuru kum dolu sandık ve çakıllı kum, takriben 6 kova su ve geniş kürek. Fıçılar içinde, kovalarda veya banyoda fazla su.

KIZILAY MECMUASI

Yanık sargılarile dolu kutu ve diğer sargılar.

Alt katı boşaltıp lüzumsuz eşyayı çıkarmalı.

Harb zamanında derhal yapılacak işler:

Bodrum tavanını kuvvetlendirmeli, komşu bodrumuna ikinci bir kapı hazırlamalı, bodrum pencerelerini kum çuvallarile, toprak veya mümasil şeylerle örtmeli. Bodrumda hava cereyanını örtülerle medhalden kapatmalı.

TAYYARE HÜCUMUNDA NE YAPMALI?

Sakin olmak!.... Sakin olmak!.... Sakin olmak!....

Sokakdan kaçmalı! Tecessüs ölüm demektir.

Herkes evvelce hazırlanmış olan sığınaklara, sığınaklarda yer bulamayan evin alt katında, duvar direklerinin arkasında yer almalıdır. Kapı ve pencereden kaçmalı.

Gece bütün pencereleri kapatmalı, ışık göstermemeli. Havagazı anahtarını ve elektrik satlerini (sigortasını) kapatmalı. Yangın ihtimaline karşı hazır bulunmalı.

MUHTELİF BOMBA İSABETİNDE NE YAPMALI?

Brizans bombaları: Tam isabette tahaffuz yoktur. Parçalara ve taşıya karşı bodrum kâfi mahfuzdur.

Yangın bombaları: Yanan bomba üzerine fazla su dökmemeli; bombayı kum veya çakıllı kum ile kapatmalı, kürek üzerine veya kovaya almalı, dışarı çıkarmalı ve yanmaz bir şey üzerinde yanmağa bırakmalı.

Gaz bombaları: Teneffüs edilen havada gaz bulunduğu takdirde (ilâç kokusu) odayı sükûnetle yavaş yavaş terk etmeli ve başka odaya gitmeli. Koşmamalı! Derin nefes almamalı! Burna ve ağıza yaş bez tutmalı!

Sarıhaç gazı bulaşmış cildi Klor Kalsiyum (Lozantin) pudrasile örtmeli, bulaşmış elbiseyi çıkarmalı, çıplak el ile temas etmemeli.

Ağrılar olursa: Sükûnet ve Doktor!

Gazlanmış odaya havalandırmadan ve gazdan temizlemeden girmemeli.

Karilerimizin sorduğu suallere mütehassısın verdiği cevaplar

Zonguldakta Bay F. M.

S. — Bitmekte olan oksijen cihazı kalevî kartuşlarının yeniden ıslahı imkânı var mıdır?

C. — Bir kere kullanılan kalevî kartuşlar bir daha kullanılm az. Çünkü içindeki ecza (Sud kostik) dışarı verilen havanın terkinde bulunan karbonik asitle birleşerek sodyum karbonat haline geçer ve artık bu maddede esas vazifesini, yani dışarı verilen havayı temizleme işini göremez.

Bir kalevî kartuş bir saat iş görür. Bir saatten evvel cihazdan çıkarılan kalevî kartuşları kullanmak tehlikelidir. Zira dışarı vermiş olduğumuz havada su buharı vardır. Bu su buharı, kalevî kartuş içinde birikir, sud kostiği eritir ve bu kartuşları artık hava geçirmez bir şekle sokar. Esas kaide şudur:

Cihaz işlerken ısınan kartuşlar, sıcak oldukları müddetçe, umum kullanma zamanı bir saati geçmemek şartıyla, fasıla ile, ve yahut bir cihazdan çıkarılıp diğer cihaza takılarak kullanılabilirler.

Herhangi bir sebeple ancak beş on dakika kullanıldıktan sonra bırakılan kalevî kartuşların soğuduktan sonra tekrar kullanılmasının tehlikeli olduğunu söylemiştik. Böyle az kullanılıp da üzerinde bir kaç ay zaman geçmiş kartuşların pek o kadar bozulmadığını tesbit ettik. Böyle kartuşları iyice saklamak, ses çıkarıyorlarsa iki kapaklarını açarak kapakların ağzında birikip kalmış ve kartuşların deliklerini tıkamış olan sud kostiği keskin bir demir yardımıyla temizlemek sayesinde tekrar kullanmak imkânı vardır.

Ancak bunlar sırf talim ve terbiyede ve bir muallim nezareti altında kullanılabilir. Ciddî ahvalde kullanılmaları yasaktır.

Sallandığı zaman ses çıkarmıyan kartuşlar hiç bir surette kullanılmazlar, mamafih böyle kartuşların içindeki sud kostiği çıkararak bunu suda eritmek ve bu kalevî mahlûlle yağlı kapları temizlemek imkânı mevcuttur.

KIZILAY MECMUASI

Bozulmuş olan kartuşları tekrar ıslah etmek, hem külfetli ve hem masraflı olduğundan bunun yerine yenisini almak daha doğrudur. Bu ıslah ameliyesini esasen ancak fabrikalarda yapmak imkânı vardır.

S — Kalevî kartuşlar nasıl depo edilmelidir?

C — Kalevî kartuşların deposu için esas üç şart vardır:

1 — Kalevî kartuşların bulunduğu depo gayet kuru ve serin olmalıdır.

2 — Kalevî kartuşlar duvara dokunmamalıdır. Çünkü duvardan rutubet cezbeder.

3 — Kalevî kartuşların kapakları arada sırada bir sıkıştırılmalıdır. Kalevî kartuşları sandıklarından çıkarmıyarak depo etmek daha doğrudur, daha iyisi bunları kapaklı tahta dolaplara koymalıdır.

Antalyada Bay M. Adison:

S — Kızılayda koku alan ve düdüklü maskeler var mıdır?

C — Son vaziyet dolayısıyla bu maskelerin mevcudu kalmamıştır. Fakat bunların üstünde maske fabrikamız etüd yapmaktadır. Son aldığımız habere nazaran 18.1.40 tarihinden itibaren düdüklü maskelerin imalatına başlanmıştır.

S. — Yılan öldürmek için gaz var mıdır?

C. — Sırf yılan öldürmek üzere bir gaz yoktur. Yılan zehirli gazlara karşı en dayanıklı bir hayvandır. Ancak yılan deliklerini bulmak suretiyle Hora fişeği adlı bir hususî fişekle onları zehirlemek imkânı vardır. Hora fişeginin terkibi talaşla karıştırılmış kükürt ve küherçileden ibarettir. Bu fişekler yandığı zaman iki oksijenli kükürtle idrojenli kükürt meydana gelir ve delik içerisinde bulunan yılan bunlarla zehirlenir.

Boludan F. M. :

S. — Boş oksijen cihazları nasıl doldurulur?

C. — Memleketimizde İstanbulda, İzmitte, Eskişehirde, İzmirde, Ankarada, Kayseride, Sivasta, Diyarbakırda ve sair bazı mahallerde oksijen fabrikaları vardır. Bunların hepsi boş oksijen bombalarını doldurabilirler. Ancak bu fabrikalar bu bombaların içerisine 150 atmosfer tazyikli oksijen dolduramıyorlar. Yapabildikleri tazyik 100 ilâ 120 atmosferdir. Bununla iktifa etmek mecburiyeti vardır. Mamafih bu kadar oksijenle bir cihaz, orta faaliyette 50 dakikadan fazla kullanılır.

İlk sıhhi yardım

(169 uncu sayıdan devam)

Kan akması tekrarlamazsa turnike gevşetilebilir. Eğer kan akmakta devam ediyorsa, bedene üç dört defa kan vermeğe müsaade etmeli ve turnikeyi tekrar sıkıştırmalıdır. Bu suretle kandan mahrum uzuv yeniden kanlanmış olur. (Şekil: 52)

Bir turnikenin şıryandaki kanın cereyanını iyice tevkif ettiğine emin olmalı. Yoksa siyah kan damarlarındaki kanın ricatını da tevkif ederek kanamayı ziyadeleştirebilir.

Turnikeyi bir bandaj veya örtü ile kapamamalıdır, zira bu suretle istenildiği zaman gevşetilmesi belki de unutulabilir.

Şimdi yara üzerinde steril bir kompres veya pansuman koymak sırası gelmiştir. Bunu da hemen bir sargı ile kapamalı. Gaz bezindeki delikler

Şekil 50 — Kasıgıa yastık ile turnike tazyiki

KIZILAY MECMUASI

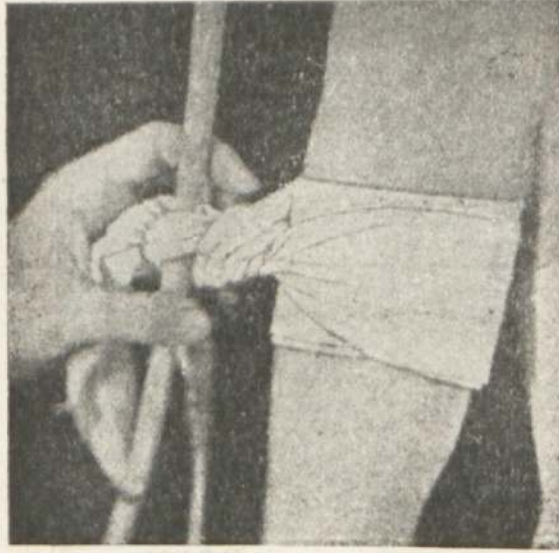
kanın pıhtılaşmasını kolaylaştırır. Bu, kan akmasının önüne geçmek için de çok yardım eder. Eğer kan akması devam ediyor ve şiddetleniyorsa tentürdiyot koymakta bir fayda yoktur. Çünkü konulduğu gibi akar gider. (Şekil: 53)

Eğer elde muakkam bir pansuman yoksa ve çabuk ta hazırlanmayacak ise yarayı açık havada bırakmalıdır. Yara ile her hangi kirli bir madde temasa gelmiyorsa bunun hiç bir mahzuru da yoktur.

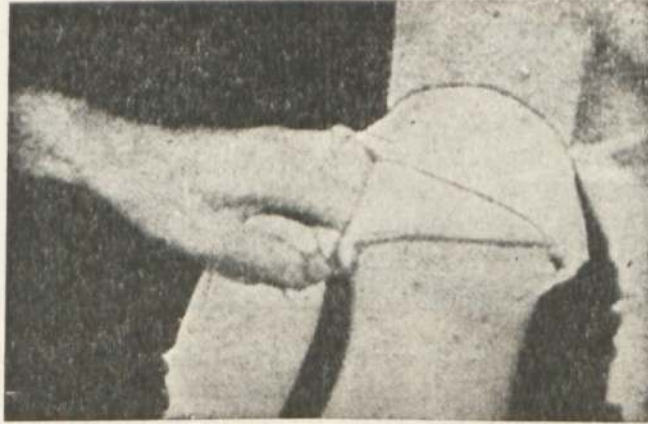
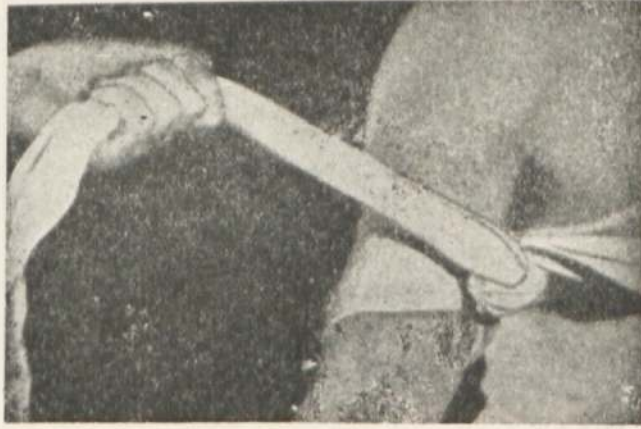
Baştaki yaralardan gelen kan tazyiki bandaj usulü ile önüne geçilir. Yaranın üzerine bir kompres koyarak ve sıkıca kıravat sargı ile sarmalıdır.

Şiryan çok büyük değilse yara üzerine konulan bir kompres pansuman ve sıkıca yapılan bir el tazyiki kanı durdurur. Sonra da el tazyiki kaldırılır ve yerine sargı sarılır.

El ayasında olan yaralarda, el içine alınan bir yastık pansuman (steril gaz) ve üzerine parmaklarla basılır ve iyi bir de sargı sarılırsa kanın tamamen önüne geçilmiş olur. (Şekil: 54 A.B)

Şekil 51 — Kola tazyik ile turnike tazyiki

Şekil 52 — Kol için üç köşeli sargıdan yapılan muvakkat turnike

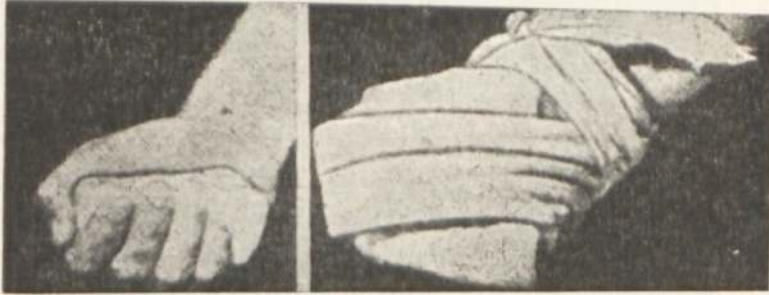
Yaraya hiç bir vakit parmaklarla temas etmemelidir.

Eğer şiddetli kan akıyorsa ve yaralının hayatı tehlikeye giriyorsa ve elde de hazır kompres yoksa ve diğer vasıtalar da bulunmazsa kanayan noktaya doğrudan doğruya el ve parmaklarla yazıyıkde tereddüt edilmemelidir. Kirli bir yara ile yaşayan hasta, hiç şüphesiz temiz yaralı bir ölüden müreccahtır.

Siyah kan akması: Şiryanlara nisbetle kara kan damarlarının (veridlerin) akıntısı çok yavaş, fakat devamlıdır. Çünkü, veridlerde kan tazyiki azdır. Bu cihetle bunlardan gelen kanın önüne de kolay geçilebilir.

Şekil 53 — Direkt tazyik ile kanın durdurulması

Şekil 54 — El ayasında kanın durdurulması

Yaralı yatmalı, kanayan taraf el ile yukarıya kaldırılmalıdır. Uzuvida kırık varsa bittabi bu yapılamaz.

Vücutta yakalık, askı ve diğer bu gibi sıkı bağlar varsa (yaranın kalbe giden tarafına doğru) tabiî kaldırılmalıdır.

Yaranın kenarlarına doğru, bahusus kalbe uzak kenarına parmaklarla tazyik yapmalı ve temiz bir kompres tedarik edilmeli. Böyle kanayan yaralara bermutad bir kompres konur ve sonra üzerini sıkıca bir sargı ile sarmak, kanın durması için kifayet eder. Şayet kan sızıntı halinde devam ediyorsa bir el ile yara üzerine tazyik edilerek pıhtı (alaka) nın teşekkülüne de yardım etmeli.

Şurası hatırdan çıkarılmamalı: Kan şiddetle akıyorsa ve yara üzerine tazyik ile de önüne geçilemiyorsa yukarıda yazılan altı noktada şiryanları

parmakla kuvvetlice bastırmak icap eder. Şiddetle siyah kan kanamalarında sadece parmak ile tazyik usulü bir çok vakalarda pek müessir olur. Bundan maada kanayan uzvu yukarı kaldırmak ilk yardımcının aklını başına toplar ve kompres için lüzumlu maddeleri tedarik etmeğe vakit bırakır.

Boyun yaraları — Bunlar çok defa bıçak, ustura ve cam parçaları gibi şeylerle olur. Böyle kaza ve cinayetlerde boyundaki büyük, ana şiryan ve veridlerin kesilmiş olması melhuzdur, ve çok tehlikelidir. Bunlar ya ayrı ayrı veya hep birlikte kesilirler. Bu gibi hallerde 45 inci şekilde gösterildiği gibi yaranın üzerine ve altına el ile iyice tazyik edilmelidir. Buna bir doktor yetişinceye kadar devam edilmeli ve ondan sonra da doktorun vereceği talimat dairesinde hareket edilmelidir. Böyle vahim vakalarda elin yara ile temasından korkmak, tazyikte tereddüt etmek caiz değildir.

Varise uğramış siyah kan damarlarının patlaması : Bacaktaki siyah kan damarları bazan genişler ve «varis» meydana çıkar. Bunlar bazan patlarlar. İki nihayetinden gelen kan derin ve devamlıdır. Tedavi hemen yapılmalıdır ki ölümün önüne geçilmiş olsun.

Bu gibi ârızanın tedavisini ancak doktorlar yapabilir ve doktor yetişinceye kadar ilk imdatçı uzvu yukarı kaldırarak, patlak yerine tazyik yapmalı ve kompres koyarak sıkıca bağlamalıdır.

Tenbih: Bu gibi işlerde yaralı azayı istirahate terkederek mümkün mertebe süratle doktoru çağırınız.

Herhangi bir hareket, teşekkül eden kan pıhtısını gevşetir. Ve tekrar kan akmasına sebep olur.

Her vahim kan zayıyatında hastada (şok) vardır. Kan durur durmaz bu şokun tedavisine de gayret etmeli.

Kan akması durmadan her hangi münebbih bir ilâc vermekten sakınınız.

BAYILMA (Şok)

Şapitr V

(Şok) denilince vücuttaki bütün hayati faaliyetlerin oldukça azalmış olduğunu anlarız. Şoktaki başlıca ârazlar şunlardır: Şoka uğrayan etra-

fını bilmez, tanımaz, hissizdir. Nabız süratli ve zayıftır. Kan tazyiki çok düşüktür. Teneffüs gayri muntazam ve sathîdir. Derecei hararet de hali tabîiden aşağı inmiştir.

Şok başlıca yaralanma hâdiselerinden sonra görülen bir haldir. Bazan da sadece korkmak veya şiddetli heyecana (Emosyon) kapılmakla olabilir. Eğer şok hafif ise bir kaç saniye sürdükten sonra hemen geçer. Fakat bazan şiddetli olduğu ve hattâ ölüme sebep olduğu da vakidir.

Yaraların bir çoğunda muhtelif şiddetlerde şok görülür. Bu hal yaralanmanın hemen akibinde olduğu gibi bir müddet sonra da olabilir. Hattâ bir kaç saat sonra şoka maruz kalan yaralılar görülmüştür.

Şok şiddetli olduğu takdirde hemen tedavisi yapılmalıdır. Yapılan bir çok tecrübe ve tetkikler şokda neler olduğunu katıyetle izah edememiştir. Bununla beraber aşağıda yazılanlar herkes tarafından kabul olunmaktadır. Yapılacak ilk imdat bu esaslara göre tanzim olunmalıdır:

1. Vücutta. Bilhassa karın damarlarında bir kan durgunluğu olur. Bu da cümlei asabiyeinin sarsılmasındandır. Yani sinirlerin kan damarları üzerindeki kontrolünün kaybolması demektir Bunun neticesi kan damarları gevşer ve genişler. Bundan dolayı kan tazyiki de düşer. Nasıl ki bir su borusunun müteaddit yerlerinden bir anda su akıtılırsa boru içindeki su tazyiki iniyor. Hattâ bazan şokda kan tazyiki o kadar düşer ki damarlarda kalbe doğru kan cereyanı durur. Ve yürekte bedenın her tarafına yollanacak kan kalmaz. İşte bundan dolayı nabız hiss olunamaz.
2. Kalp, her atışında kâfi derecede kan bulunmadığından ve dolamadığından şaşırıp kalır, ve vazifesini ifaya gayret etmeğe çalışarak hızlanır. Bu sebepten de süratli nabız hasıl olur.
3. İşte bundan dolayı ne beyin ve ne de diğer vücut cihazları kâfi derecede kan almaz ve çalışamazlar. Şokun diğer bütün âzaları da hemen diyebiliriz ki hep bu kan azlığından olur.
4. Bir yaralıda bir taraftan kan ziyai, diğer taraftan şok, damarlar da cevelan eden kanın çok miktarda azalmsın bis olur.

Şok sebepleri. — Evvelcede söylediğimiz gibi başlıca sebep yaralanma

dır. Çok kan kaybetmek ve soğuşa maruz kalmak; şoku vahimleştiren sebeplerdir. Bilhassa insan kendi yarasını ve bu yaradan bir çok kan akışını görürse, yarası da derin ve geniş ise şok ziyadeleşir.

Herhanbi bir sinir buhranı, büyük korkular, şiddetli sancılar ve kederde, şok yapabilir. Büyük cerrahî ameliyatlardan sonra da şok olabilir. Havasızlıktan boğulma (süfokasyon) ile müterafik kazalarda da olur. Hattâ sinirleri pek zayıf bir insan hafif bir kazaya maruz kalırsa şok gelir. Halbuki böyle bir kaza başkalarını hiç bir suretle müteessir etmez.

Korunma. — Bütün vak'alarda şokun önüne geçmek mümkün değildir. Fakat çok defa bunun şiddetlenmesine mâni olunabilir. Sağlık müesseseleri dışındakilerden pek azı bu hususun ciddiyetini realize edebilirler. Çünkü bir çok ağır yaralılar şiddetle şok halinde hastahaneye gelirler. Bunlara yapılacak şey, yaralarına önce hafif bir tedavi yapmak ve baygınlık geçtikten sonra da asıl tedaviye başlamaktır. Çünkü ehemmiyetli oln şokdur. Bu gibi vak'alarda önce yaranın tedavisine kalkışmak belki de yaralının ölümüne sebep olabilir.

Şokların önüne geçmek için yapılan tedbirler aynı zamanda onun tedavisini de temin etmiş olur. Bunlar da:

(1) Soğuktan korunma.

(2) Yatırma vaziyeti,

(3) Münebbih verilmesidir. Bunlardan «Tedavi» kısmında bahsedilecektir.

Araz. — Şokun şiddeti ve devamı çok ehemmiyetlidir. Hemen herkes hayatında az çok ufak tefek kazalara maruz kalmıştır. Meselâ parmakları oldukça ağır bir şekilde kesilen birisi, vak'anın akibinde hemen bir zayıflık hisseder. Yüzü solar. Ellerde ve alın üzerinde soğuk ter başlar. Nabız hızlanır, hattâ kay görülmesi de nâdir değildir.

Şöyle bir kelime ile ifade etmek istenilirse şahıs kendini kaybetmiştir. Bereket versin ki bu hal uzun sürmez. Bir kaç dakika istirahatden sonra hemen kendine gelir. Ve hiç bir tedaviye lüzum kalmaz.

Şimdi daha ağır kazaları düşünelim. Faraza makinenin kesitği bir kol veya çok ağır bir yanık. Bu gibi hallerde ya hemen aşağıdaki ârazlar meydana çıkar veya bunlar bir kaç dakika veya saattlerden sonr görülür:

1. Yüz solmuştur, hasta acınacak bir manzaradadır. Dudaklar, parmak uçları, kulaklar mavimtrak renge bürünürler. Soluk, sönük gözler yarı kapalı bir halde, cam gibidir ve boşluğa bakarlar.
2. Soğuk ter başlar. Bilhassa alında ve ellerin ayasında.
3. Nabız süratli ve zayıftır. Hattâ bazan bilekte hiss olunmadığı da vakidir.
4. Çok kere şiddetli bir titreme başlar. Vücut soğur, titrer. Dişler birbirine çarpar.
5. Hasta bermutad müsterihane vaziyettedir. Etrafından habersizdir. Mahaza bazıları kımıldar ve çırpınır. (Bu husus ekseriya dahilî nezif de görülür). Bu gibilerine, «nasılsınız?» diye sorulsa cevap vermezler. Hattâ bu sorgu bir kaç defa tekrar edilse bile yine cevap menfidir. Fakat bir müddet sonra üşüdüğünü, çok yorulduğunu veya el ve ayaklarını ölü gibi hissettiğini söylerler. Çok şiddetli vak'alarda şoka uğrayanlar etrafından ve yapılan işlerden tamamen habersizdirler.
6. Gasyan ve kay çok görülür.
7. Teneffüs gayri muntazamdır. Uzun sürer. Derindir. Bazan (Şeyen stok) teneffüs görülür.

Yukarıda söylediğimiz gibi bütün bu ârazlar, vücudun her uzvunun kâfi derecede kan almamasındandır.

Tedavi. — Şoklarda yapılacak ilk imdat tedavisi başlıca (3) şeydir:

1 — Soğuğa maruz kalmamak. En ehemmiyetli tedbir budur.

2 — Yatırma vaziyeti. İkinci derecede ehemmiyetli.

3 — Münebbih ilâçlar vermek. Hafif vak'alarda çok ehemmiyetli ağır vak'alarda ehemmiyeti az..

Sıcaklığı muhafaza. — Bayılan insanlarda kan devranı azaldığı cihetle vücudun harareti zayi olur ve hemen üşümeğe başlarlar. Bu gibilerini bir de soğuğa maruz bırakmak, şokun şiddetlenmesine sebep olur.

Bundan dolayı hastanın vücudunu sıcak tutmak en ehemmiyetli şeydir. Bu tedbir hem şokun önüne geçer ve hem de onu tedavi eder.

Onun için bu gibilerine ilk imdat tedbiri olarak yapılacak şey, yaralıyı baştan aşağı örtüp vücudundan sıcaklığın kaybolmamasını temin et-

Şekil 55 — Bayılmış bir hastaya ilâç içirilmesi

mektir. Bu hususta ele geçen ne varsa meselâ battaniye, yorgan, palto, seccade, kilim gibi şeylerden hemen istifade edilmelidir. Battaniyenin katları arasına koyulan gazete kâğıtları sıcaklığı ziyadeleştirir. Yaralıları bakanlar, tedavi edenler şuna dikkat etmelidir ki onların üzerinden ancak lüzumu kadar elbiselerini çıkarmalıdır. Ve muayene bitince de hemen bunları giydirmelidir. Bir yaralıyı mümkün ise dışarıdan sıcak su ile doldurulan şişe ve lâstik torbalar koyarak da ısıtmalı. Bu gibi şeyler hemen ele geçmiyecek ise ısınmış tuğla, kiremit gibi şeyler de tatbik olunabilir. Hattâ bir torba içine ısıtılmış tuz ve kum da konabilir. Bu gibi şeylerin sıcaklık derecesi el veya dirsek yoklanarak ve üzerleri bir bez ile örtülerek kullanılmalıdır. Çünkü çok sıcak olursa vücudu yakabilirler.

Ağırca bayılan ve şuuru kaybolan birisine bu suretle bakmak mümkündür.

İlk imdadda kullanılmak üzere ticarete bazı hazır kimyevî torbalar da bulunur. Bunlara bir parça su koyarak istenilen sıcaklık derecesine çıkarılır ve bayılanlarda kullanılır. Bu gibi hazır torbaları taşımak da kolaydır. Sıcak su bulunmayan yerlerde kullanılması çok uygundur.

Evlerde bayılanlara elektrikle ısıtılan lâstik torbalar tatbik olunur. Sıcaklık veren bu gibi cihazlar, hastanın ayak uçlarına, kalçalarının yanına konur. Hasta için rahatsızlık vermiyorsa, karnına da konabilir. Bayılan hastaları sıcak odalara koymalı, ve mümkün merteye hava cereyanlarından korunmalıyız.

KIZILAY MECMUASI

Bacakları, kalbe giden istikamette ovmak, şoka uğrayanlarda faydası şüphelidir. Bu gibi şeyler yapılacak ise bile hastayı açmadan, üşütmeden yapmalıdır.

Yatış vazizeyit (Position) — Şoka uğrayanlarda beyin ve kalpte kanın azlığı düşünülürse hastaların ne vaziyette yatırılması lâzım geleceği anlaşılabilir. Bu gibilerinde karın işi damarlarında kan durgunluğu vardır. Onun için bu gibileri baş aşağı vaziyette ve arka üstü yatırmak icap eder. Şu halde hastanın bulunduğu yatak, karyola, somya veya kanapenin ayak tarafını baş tarafına nisbetle 40 santimetre yukarıya kaldırmalı. Bazan da öyle bir hâdisse olur ki yapılacak şey hemen hastayı yere yatırmak ve ayaklarını, bacaklarını yukarıya kaldırmaktır.

Byılan ve bayılmağa mütemayil kimselerin başı altına yastık konulmaz.

Göğüsten yaralananlar ile burnundan kan akanlar müstesna olarak hiç bir yaralı ve bayılanı oturtmayınız.

Kafa tası kırılanlarda ve diğer vahim baş yaralarında hasatlar düz yatırılır ve ayak tarafları kaldırılmaz. Bu gibilerine çok kerre yapılacak şey düz yatırmaktır. Başlarının altına yastık konulmaz. Ve şok tehlikesi tamamen zail oluncaya kadar da kıpırdatılmaz.

Münebbihler «stimulants» — Bayılanlarda münebbih ilâçlara lüzum görüldüğü zaman maalesef çok defa bu gibi şeyler hazırda yoktur ve elde mevcut değildir. Münebbihler bilhassa orta şiddetleki vak'alarda çok işe yararlar. Vahim şok vak'alarında da hiç bir zararı olmaz.

En iyi münebbih; Amonyak veya güzel kokulu (muattar) ispirotodan bir çay kaşığı yarım bardak su içine karıştırarak içirmektir. Şayet ihtiyaç görülürse bundan her yarım saatte bir tekrarlanır. Ve hiç bir mahzuru da yoktur.

Kafeini havi olmaları dolayısıyla gerek kahve ve gerek çay birer iyi münebbih sayılırlar. Bunlar sıcak olarak verilmeli ki şoku geçirsinler. Ağır vak'alarda bunları hastaya kaşık kaşık içirmeli. Ve yetecek mikdar da verilmelidir.

Hafif ve mutedil vak'alarda ise bir fincana doldurularak içirtilir. Ve her yarım saatte bir tekrar edilir. Daha fazlası ihtimal ki gasyan, kaytevlid eder.

KIZILAY MECMUASI

Sıcak süt ve hattâ sıcak su bile sıcaklıkları dolayısıyla münebbih olarak tesir yaparlar.

Şuursuz ve tamamen dalgın her hangi bir hastaya hiç bir içki verilemez. Bu gibilere ya bir amonyak ampulü kırılarak veya güzel kokulu amonyaklı ispirotodan bir mendile konularak koklatılır.

Evde diğer münebbih şeyler (sirke, kolonya) varsa bunlara da baş vurulur. Ve hastanın yanı başına veya burnu kenarına getirilerek koklatılır. İlk imdadcı bu gibi şeyleri kullanırken ilk önce kendisi tecrübe edecektir.

Gerek beden içerisinde ve gerek dışında ağır kan nezfi vak'alarında kan duruncaya kadar kat'iyen bir (münebbih) verilemez.

Kafatası kırılanlarda veya dimağ sektesi olanlarda veya güneş çarpmasına uğrayanlarda münebbih maddeler kullanılamaz.

Şok oldukça ciddî bir hâdisedir. Hastada vahim kan ziyayı varsa ve hemen önüne geçmek icap ediyorsa, sunî teneffüs yapmak da ehemmiyetlidir ve nazarı dikkate alınmalıdır.

Ağır Kan Ziyayı — Bunun ârazları tıbbî şokda olduğu gibidir. Yalnız bunda yaralı daha sâkin ve takatsizdir ve çok susamıştır. Tedavisi tıbbî şokda olduğu gibidir. Ancak bunda ilk yapılacak şey kanı kesmektir. Bunlara su içirmeke beis yoktur. Yalnız mide kanamalarında su verilemez. Soğuk su daha muvafıktır. Mamafih sıcak su da verilebilir. Ancak yavaş yavaş içirilmeli ve yaralı yutmağa vakit bulmalıdır. Çok ağır vak'alarda yaralılar çok kan kaybettiklerinden dolayı tamamen şuursuz hale gelirler.

DAHA EHEMMİYETLİ TEDAVİ İCAP ETTİREN YARALAR

Şapitr VI

Vücudu Delip Girmiş Yaralar

Hususî Tehlikeleri — Bu nevi yaraların kendine mahsus tehlikeleri vardır. Bunlar açık yaralara nisbetle daha çok intana maruz kalırlar. Çünkü:

(1) Delinmiş yaralarda kan az akar. Bu sebepten bol kan akmak suretiyle temizlenmesi vaki değildir.

(2) Bu yaraların temizlenmesi oldukça güçtür. Hattâ bunlardaki kirleri, yabancı cisimleri temizlemek bazan doktorlarca da mümkün olmaz.

(3) Yaranın derinliklerine kadar (Aniseptik) tatbiki mümkün değildir.

(4) Yaraya hava giremez. Yara içindeki havanın azlığından dolayı bazı mikroplar bhusus tetanoz mikrobu hemen çoğalır.

Tetanoz — Kazıklı humma'nın mikroplarına (Spor) diyoruz. Bu mikroplar tabiatda at ve diğer bazı hayvanların kalın barsaklarında yaşarlar. Bundan dolayı gübrenin yayıldığı her yerde bu hastalığın mikrobu bulunur. Yollarda, sokaklarda, topraklara karıştırılmak suretiyle bahçe ve parklarda, ahır ve mandıraların her yerinde ve umumiyetle toprakta tetanoz mikrobu vardır.

Ayakkaplarımızla evimizin en ücra köşelerine kadar yürüdüğümüz için tetanoz mikropları odalarımızın içine kadar taşınır. Sokakta veya ahır yamacında bulunan paslı bir çivinin yapacağı yarada tetanoz hastalığı alınması da nadir değildir.

Tetanoz mikrobunun sporu (tohum) toprak üzerinde, açıkda yağmur ve güneşe karşı aylarca durur ve yaşarlar. Fakat tesadüfen delik ve kapaklı bir yaraya girerse hemen çoğalır ve habasetlerini gösterirler. Çünkü bu tohumlar havasız (oksijen) yerlerde yaşarlar ve zehir imal ederler. Kapaklı ve delik yaralar, işte bunun için tehlikeli sayılır. Bunlardan çok kerre tetanoz meydana çıkar.

Tababette tetanozun önüne geçmek çok kolaydır. Çünkü koruyucu serumu vardır. Hastaya ve yaralıya tatbik olunur. Fakat bir kerre tetanoz hastalığı meydana çıktı mı tedavisi tıp âlemince çok güçtür.

Delinmiş ve deri üzerinde kapağı bulunan yaralara çok ehemmiyet veriniz.

Tedavi. — Böyle yaralardan bolca kan akması için usulü dairesinde açılmalı. Fakat etrafındaki nesic harap edilmemeli. Sonraya yaraya bolca tentürdiyot sürülmelidir. Bu gibi yaraların ilk imdat tedavisi yapıldıktan sonra hemen doktora gösterilmesi lâzımdır. Fevkalâde müessir olan ve koruyucu tesiri muhakkak olan tetanoz serumu yapıp yapılmıyacağını ancak o bilir. Umumî harpte orduların en çok kullandığı tıbbî malzeme tetanoz serumu olmuştur. Fakat tetanoz vakaları da bu yüzden o kadar azalmıştır ki; halbuki eski muharebelerde bütün orduların telefâtı en zi-

yide tetanozdan olurdu. Çünkü o zaman bu serum henüz keşfedilmemişti.

Ani olarak tetanoz serumu yapılan yaralardan tetanoz hastalığı çıkması pek enderdir.

Yıllarca tecrübesi olan bir doktor hangi yaralıya tetanoz serumu yapılmak lâzım geldiğini çok kolaylıkla karar verir.

Barut ve fişek yaraları. — Donanma fişekleri, el pistonları, av tüfekleri ve buna benzer şeylerle yaralanmak her yerde görülen vakalardır. Bunlarda cildin yanması berelenmesi mutaddır.

Fakat başlıca tehlike, bir çok küçük cisimlerin barut tazyiki ile cilde girmesi ve delikli yaralar hasıl etmesidir.

Sokak tozlarile örtülü olan cildimizdeki tetanoz mikropları işte bu suretle vücut içine girmiş olurlar ve çok defa tetanoz hastalığı da meydana çıkar.

İlk imdadda nazarı dikkate alınacak şey: Alelâde bir yanık mı yoksa küçük yaralar mıdır? İşte buna göre ilk pansuman yapılır. Fakat böyle bir yara sonra muhakkak bir doktor tarafından görülmelidir. Ve tetanoz serumu yapılmak lâzım geldiğine o karar vermelidir. Bu gibi vakalarda tatbik olunacak tetanoz serumunun parası çok görülmemelidir.

Rovolver, tabanca ve buna benzer âletelerle yaralananlarda nazarı dikkate alınacak şeyler kan nezfi veya kırık olmasıdır. Bunlardaki şoki tedavi ettikten sonra hemen dikkatle bir sıhhi müesseseye nakletmeli.

Müzmin (Bozuk) Yaralar

Yaraya giren mikroplar, vücudün kendi müdafaa kuvvetleri, veya yapılan tedavilerle ölmezlerse o yara muhakkak intana maruz kalacaktır. Yani mikroplar çoğalarak takayyüh eder. Yaradan irin akmağa başlar.

Sebebi. — Kaza ile veya taarruz suretile olan her yarada mikroplar bulunur. Bunlar ya yarayı yapan âfetten (bıçak, kama.. v. s.) ve yahut yaranın cildinden girerler. İlk altı saatte böyle bir yarada mikroplar çoğalmaz. İşte bu zamanda yapılacak ilk imdad pansumanı çok müessir olur. Fakat böyle bir tedavi yapılmazsa ve üzerinden altı saat da geçerse yara-daki mikroplar çoğalmağa, komşu nesiclere tesir etmeğe başlar. Bereket versin ki tabiat böyle bir zamanda imdada koşar ve mikropların yaradan, kan devranına geçmesine mani olacak tedbirler alır. Bu da yaraya milyonlarca beyaz kan küreyveleri üşüşmesi demektir.

Yarada artık harp başlamıştır. Bu harpte bir çok beyaz kan yuvarlacıkları (**Lökosit**) maktul düşer. Bunların ölüleri (**İrin**) dediğimiz şeydir ve her müntin, pis yarada bulunur. Böyle müntin yaraları sıkmak, veya kızgın şeylerle dağlamak ve yakmak çok zararlıdır. Çünkü vücudun müdafaa cisimlerini, kuvvetlerini de harap etmiş oluruz.

Korunma. — Hayatta her hangi bir kazaya maruz kalmamak elbette çok iyi bir şeydir. Fakat bir yara alınca hemen yapılacak şey, onun fennî surette tedavisidir. Yaranın pansumanı yapıldıktan sonra uzvu istirahatata terketmek, yarayı ıslatacak, sıyracak, çarpacak şeylerden korumak lâzımdır. Bu zamanda dikkat edilecek bir şey de iyi beslenmek, bol gıda almak, vücuda ispiroto gibi zehir sokmamaktır.

Arazlar. — Yaranın intana uğradığı, pislendiği herkesce bilinen arazlariyle anlaşılıyor. Bunlarda:

Acı — Bilhassa yaradan bir kaç saat sonra zonklayıcı ağrı başlar.

Şiş — Bazan çok olur. Yara etrafı tabii halden bir iki defa iyade şişebilir.

Kırmızılık — Yaranın etrafındadır.

İrin — Pek çoğunda vardır. Bazan gözükmeyebilir.

Kırmızı yollar — Yaradan etrafa giderler ve çok kerre irinsiz yaralarda görülür.

Bezlerin şişmesi. — Lenf ukdeleri) intanın en sağlam arazi budur Bacakların müntin yaralarında kasık bezleri; kol yaralarında koltuk altı bezleri; baş yaralarında boyun bezleri şişerler.

Hassasiyet — Münten yara bilhassa tazyik ile hassastır.

İlk İmdat Tedavisi. — **Hemen bir doktor çağırma.** Böyle bir yarayı ilk imdadcının tedaviye kalkışması doğru olamaz. Hiç beklenilmeden hemen bir doktora gösterilmeli ve onun yapacağı tedaviye devam edilme-

Fakat bazan saatlerce aranıldığı halde bir doktor bulmak imkânı olamaz. Bu zamanda yaraya sıcak tuzlu mahlûl tatbik olunmalıdır. Temiz bir kapta kaynadılmış sıcak suya, her kilosuna 3 çorba kaşığı mutfak tuzu veya altı kaşık (**Epsom**) tuzu atılarak karıştırılır. Eğer yaralı uzuv imkân varsa böyle sıcak bir suyun içine konularak banyo yapılır. İmkân yoksa büyük kompresleri bu suya batırarak yaranın üzerine sarılır. Evlerde yıkanmış ve kullanılmamış temiz bir el havlusu bu maksadda kullanılabilir. Bu pansuman sık sık değiştirilmeli ve sıcaklık devam etmelidir. İşte doktor gelinceye kadar bu muvakkat tedaviye devam olunur.

(Devamı var)

Kızılây

Kızılâya verdiğimiz her bir beyaz metelik
Mutlak bize geri gelir faizi de üstelik

Eğer harbi düşünürsen o çok korkunç yarını
Esirgemez de verirsin elbet bütün varını

Kızılâya ver paranı
Odur saracak yarını
İlâcını yollayacak
Yetim kalan çocuğunun
Beşiğini sallayacak

Seylâb olur sular basar zümrüd gibi ovayı
Zelzeleler, kasırgalar sarsar bütün obayı
Salgın olur tifo vebâ herkes ölüm hastası
Gelmez aslâ imdadına KIZILAY'dan başkası

Kızılâya ver paranı
Odur saracak yarını
İlâcını yollayacak
Yetim kalan çocuğunun
Beşiğini sallayacak.

Sivrihisar: Sıdka BULUT

Kızılay Haberleri

**27.12.1935 tarihinden 20.1.1940 tarihine kadar Cemiye-
timiz tarafından Valiliklere, Kaymakamlıklara Merkez
ve şubelere gönderilen nakit mevcudunu gösterir cedvel**

Tarih	Gönderilen yer	Lira
28.12.939— 2.1.1940	Amasya Kızılay Merkezine	17.000
17 » »	Bolu Valiliğine	500
9 » »	Ankara Belediyesine	10.000
30.12.939	Bir No. lu hastane	16.590 82
11 » »	Çankırı Valiliğine	500
» » »	Diyarbakır Valiliğine	892 80
» » »	Fatsa Kızılay Şubesine	3.000
1 » »	Nafia Vekâletine	10.000
8,9 » »	İçel Valiliğine	10.000
18 » »	Balıkesir Kızılay Merkezine	1.000
9 » »	Kelkit: Gümüşane Valiliği Vasıtasile	2.000
18 » »	Erzincan Valiliğine	22.628 80
11 » »	Manisa Valiliğine. Su baskını için	5.000
2 » »	Ünye Kızılay Şubesine	
9 » »	Şiren: Gümüşane Valiliği vasıtasıyla	2.000
3 » »	Erzurum Valiliğine	3.000
12 » »	Eskişehir Valiliğine	3.000
11 » »	Kocaeli Kızılay Merkezine	5.000
27.12.939—12.1.1940	Sivas Valiliğine	8000
29.12.939—16.1.1940	Sivas Kızılay deposuna gönderilen Müfettiş ve Memurlara	10930
28.12.939	Samsun Valiliğine	2000

KIZILAY MECMUASI

Tarih	Gönderilen yer	Lira
28.12.939— 9.1.1940	Tokat Valiliğine	29540
9 » »	Malatya Valiliğine	15000
27.12.939— 6 » »	Ordu Kızılay Merkezine	17000
19 » »	Niğde Valiliğine	3500
2 » »	Refahiye Kızılay Şubesine	7000
9 » »	Adana Valiliğine	10.000
2 » »	Boğazlıyan Kaymakamlığına	200
» » »	Gümüşane Kızılay Merkezine	5830
» » »	Kemah Kızılay Şubesine	3000
» » »	Yozgat Kızılay Merkezine	10000
8 » »	Sinop Valiliğine	957
2.20 » »	Müteferrik	25077 47
2.12 » »	Trabzon Valiliğine	15000
Yekûn		274626 89
3. 8.1.940	Kayseri Valiliğine	30000
9 » »	Çorum Valiliğine	3000
3 » »	Bursa Kızılay Merkezine	15000
8 » »	Giresun Valiliğine	30000
4.12» »	Alucra Kaymakamlığına	4000
6 » »	Hatay Valiliğine	10000
» » »	Gaziantep Valiliğine	5000
» » »	Maraş Valiliğine	5150
27.12.939	Zara Kızılay Şubesine	2000
9 » »	Suşehri Kaymakamlığına	5000
8 » »	Enkaz kaldırma ekibi	3500
6 » »	2 numaralı hastane	5000
30.12.939—20.1. »	Konya Valiliğine	10000
16 » »	İzmir Valiliğine	8373 75
Yekûn		410650 64

KIZILAY MECMUASI

Tarih	Gönderilen yer	Lira
20-1-1940 tarihinden	29-1-1940 tarihine kadar gönderilen nakit mevcudu	
	Başvekâletten yardım olarak muhtelif	
	Vilâyetlere gönderilen	145000
	Nakli yekûn	555650 64
21.1.1940	İstanbul Nafia Müdürlüğüne	60000
» » »	Zile Kaymakamlığına	500
24.1.1940	Ankara Belediyesine	10000
» » »	İsparta Kızılay Merkezine	200
» » »	Erzincan Valiliğine Refahiye için	10000
» » »	Safranbolu Kaymakamlığına	200
24.27. »	Sivas Deposuna ve Valiliğe	22000
» »	Afyon Valiliğine	500
» »	Tokat valiliğine	30000
» »	Zara Kaymakamlığına	5000
24.27. »	Hatay Valiliğine	15000
26.1.1940	Diyarbakır Valiliğine	1000
» »	Bursa Valiliğine	2000
27. »	Kelkit Kaymakamlığına	2000
» »	Erzurum Valiliğine	2000
» »	Eskişehir Valiliğine	1000
» »	Samsun Valiliğine	30000
» »	Urfa Valiliğine	300
» »	Kastamonu Valiliğine	3375
» »	Suşehri 2 No. 1 Hastane Sertababetine	7000
29.1.1940	İçel Valiliğine	10000
» »	Merzifon Kaymakamlığına	300
» »	Adana Valiliğine	10000
» »	Gümüşane Valiliğine	950
» »	Trabzon Valiliğine	2000
24.26. »	Müteferrik olarak verilen	1575
29. 1. »	Refahiye Müfettiş B. Halis Ergin'e	2000
	Umumî Yekûn	802549 34

Kızılhaç Haberleri

Sivil ahalinin korunması ve mukavelenameler hükümlerine riayet olunması hakkında Beynelmilel Kızılhaç Komitesi tarafından İngiliz, Fransız, Alman ve Polonya Başvekillerine gönderilen mektuptur :

Beynelmilel Kızılhaç Komitesi bitişik muhtırayı Zatiâlinize arz ve takdim etmekle kesbi şeref eyler

Çeviren : Fuat KERMAN

Sıhhi ve Emniyet Mintakaları

Birincisi hali seferde bulunan ordulara mensup yaralı ve hasta askerlerin vaziyetlerini islâh için Cenevre mukavelenamesini tamamlamaktadır. Dokuz devlet eksperlerinin yardımıyla vücade gelen mukavelename projesini işbu mektuba raptediyoruz. Bu proje muhasım hükûmetler arasında yapılacak itilâflara şimdiden bir esas teşkil edecek mahiyette olduğu kanaatini bize vermektedir. İkincisi ise hususî bir tarz ve usulün kabul ve tasdikına tâbi ve maruz kalması icabeden sivil halkın korunması meselei mühimmesinin bir takım mintakalar ihdası suretiyle kısmen halli imkânından ve bu mintakaların bilhassa askerlik bakımından hiç bir kıymet ve ehemmiyeti haiz olmıyan ihtiyar, kadın ve çocuk gibi tehlikesiz unsurlara hasr ve tahsis edilmesi lüzumundan bahsetmektedir.

İnsanî menfaatleri, alâkaları himaye eden ve elyevm mevcud mukavelenamelerin henüz bir tasdikına iktiran etmiyen himaye çarelerinin hayırhane bir surette tedkik ve tamiki hususuna hükûmetinizin muvafakatını rica ediyoruz. Beynelmilel komite hali mer'iyette olan mukavelenamelerle milletler hukuku kaidelerine riayet arzusunu izhar ettiklerine ve bilhassa bazı harb vasıtalarının men'ine ve sivil halkın himayesine mütedair muhasım Devletlerin yaptıkları beyanata verdikleri kıymet ve ehemmiyeti ifade ve tekrarı vesile ittihaz ve herhangi bir devletin bu kaidelerden biri-

nin ihlâl edildiği zanniyle bu hukukî kaidelere riayet hususunda mukabele bilmisil yahut tazyikî tedbirler ittihazı suretiyle tahrif ve tadile tasaddi etmiyeceğini ümit eder.

Herhalde mukabele bilmisil icrası alâkadar devletler tarafından muhik ve meşru bir hareket addolunsa bile buna karar verildiği takdirde beynelmilel komite bu kararın tatbikî halinde mevzuubahs mukabele bilmisillerin insanî kaidelerin hududu dahilinde kalması bilhassa kara harpleri kanunlarına, kutumlarına taallûk eden Kızılhaç alâmeti farikasının himayesi altında bulunan kimselerin, eşya veyahut müesseselerin tazyikî tedbirlerden müteessir olmamaları hususunda 1907 tarihli Lahey mukavelenamesi hükümlerine istinaden musır bulunduğunu beyan etmektedir.

Yüksek ihtiramlarımızı arz ve iblâğ eyleriz.

Sıhhi ve Emniyet Mıntakaları İhdasına Dair Muhtıra

1 — Sıhhi Mıntakalar, Müesseseler:

Bu isimler, yaralı ve hasta Askerlerin toplanabilecekleri şehir ve köy gibi mahalleri, ve bunlara bakmak için icabeden memur ve müstahdemlerle bu mintakaların idaresi gibi hususatı ifade ve askerî hedeflerden uzak olarak tesis ve ihdas edilecek olan bu mevkilerin (icabı takdirinde bu mevkiler sekenesinin de) herhangi Askerî bir maksada hizmet etmemek şartıyla muhasım kuvvetler tarafından tecavüz ve taarruzdan korunmaları ve bunların Kızılhaç bayrağının himayesi altında bulunmaları iktiza eder. Harb zamanında sıhhi ve emniyet mintakaları ihdas için bütün hükümetler sene iptidasında İsviçre Federal Meclisinden bir mukavelename projesi almışlardır.

Bu proje, 1938 senesi teşrinievvelinde Genevre'de Beynelmilel Kızılhaç Komitesi tarafından toplanan eksperlerden mürekkep bir komisyon müzakeratının muhassalasıdır. Ekseri askerî mütehassıslardan olmak üzere 18 hükümet mümessili ve komite murahhasları bu komisyonda hazır bulunmuş ve proje kabul ve tasvib edilmiştir. Hemen hemen ittifaka yakın bir ekseriyete iktiran eden bu tasvib ve kabul kararı mukaveleler projesini ihtiva eden esasların daha şimdiden tatbik sahasında yer

bulabileceğine ihtimal verdimektedir. Muhasım Devletler bu hususda aralarında gerek mukavele projesinin tamamıyla kabulüne matuf itilâflar, gerek muhasım orduların sıhhat servislerine karşı projede tayin ve tesbit edilecek şekillerde mütekabiliyet şartıyla mukavelenamede münderiç teminata kıyasen garantiler akdedebileceklerdir. Beynelmilel komite mukavelename projesinin olduğu gibi bir takım itilâflarla derhal mer'iyete geçmesi vaziyeti hazırada Genevre mukavelenamesinin hiç bir suretle şakil ve mâna itibariyle tadilini mucip olmayacak bir hal çaresinin sür'at ve suhuletle tahakkuku imkânını vereceği ve mukavelenamenin kıymetli bir neticesini teşkil edeceği kanaatindedir.

Emniyet Mıntakaları

Bir muhasım Devlet arazisi civar ve havalisinde askerî maksatları istihdaf etmiyerek yalnız hususî himayeye muhtaç sivil halkı bilhassa ihtiyar, kadın, çocuk, hasta ve malûlleri kabule hasr ve tahsis için tayin ve tesbit edilen yerlere emniyet mıntakaları adı verilir. Münasib şekilde muhasım tarafa tebliğ edilen bu mıntakalar hiç bir suretle taarruza mevzu ve hedef teşkil etmez.

Beynelmilel Komite emniyet ve sıhhat mıntakaları ihdasına mütedair kararları, düşünceleri hakkında bütün hükûmetlerin fikir ve mütalealarını istinzaç etmiş ve aynı günde on bir hükûmetten ve on altı Kızılhaç Cemiyetinden cevap almıştır. Kızılhaç Cemiyetlerinin ekserisi mensup oldukları hükûmetlerin verdikleri cevaplarla iktifa etmiştir. Şimdiye kadar bir çok hükûmetler bu mıntakaların ihdasını esas itibariyle müsait bir surette karşılamış olduklarından Komite halihazır ihtilâfının devamı müddetince karşılıklı itilâflar yapılmak suretiyle emniyet mıntakalarının tesisini hususundaki şeraiti anlamk için muhasım devletler nezdinde teşebbüslerde bulunmuştur.

Muhtemel itilâf esaslarını tavzih ve tenvire müteallik meseleler aşağıya dercolumuştur:

1 — Bir muhasım Devlet Askerî bir gayeyi istihdaf etmemek şartıyla

ve muayyen mıntakalarda sivil halk sınıflarından bazılarını toplamış ve yahut toplamak niyetini izhar etmiş midir? Şu halde diğer muhasım bir devletle yapılan bir itilâf mucibince herhangi bir taarruz ve tecavüze karşı bu mıntakaların hususî bir surette himayesini temin ve istihsal arzusunı izhar etmiş midir?

2 — Muhasım bir devletin hususî bir himayeye tâbi tutulması icabeden emniyet mıntakalarının tesisine karar vermediği takdirde kendisi hasım olan tarafın ihdas ettiği mıntakalara ne gibi şerait altında riayetkâr olacaktır?

3 — Bu mıntakalara gerek doğrudan doğruya gerek bilvasıta filen ve kavlen harble alâkadar olmıyan bütün sivil halk kabul edilecek midir? Yahut bu mıntakalar çocuk, ihtiyar, malûl, hasta ve gebe kadınlarla bunlara bakmakla mükellef şahıslara mı hasredilecek?

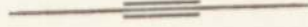
4 — Sıhhî mıntakalar hakkındaki mukavelename projesinin ikinci maddesinde münderiç olan ve bu mıntakalardan hariç tutulacak askerî eşya ve maddeleri tayin ve tesbit eden ahkâm ve şerait emniyet mıntakaları içinde kabul edilecek midir?

5 — Emniyet mıntakalarının bir maksadı askerî için istimal olunup olunmayacağı hususunun temini için lâzım gelen kontrol servisi ne suretle tertip ve teşkil edilecektir. Bu husus için sıhhî mıntakalara müteallik projenin 9 uncu maddesi hükümleriyle iktifa olunabilecek midir?

6 — Emniyet mıntakaları muhasım tarafa hangi vasıta ile tebliğ edilmelidir? Bu tebliği alan muhasım taraf ne gibi şerait ve tesir altında itirazını serdedebilecektir?

7 — Bu mıntakaları Kızılhaç alâmetini istimal suretiyle işaretlendirilmesi mümkün müdür? Bu çarei halli bilhassa Kızılhaç Komitesi tercih etmektedir ki esas itibariyle hükûmetlerin ekserisi buna iştirak ve iltihak eylemektedirler. Kızılhaça mahsus alâmet ve işaretin istimali muhasım Devletler tarafından kabul edilmediği takdirde bunun yerine hangi alâmetin kullanılması teklif olunabilir?

Emniyet mıntakalarının tesis ve ihdası gerek Hukuku Düvel kaide-
lerinin, gerek mer'i olan mukavelenameler hükümlerinin sivil halka bah-
settiği himaye hakkını hiç bir suretle tadil edemez. Hususî himaye hak-
kından müstefid olan emniyet mıntakalarının ihdası Askerî maksadları
istihdaf eden bombardıman neticesinden tehlikeye maruz sivil halkdan
bir kısmını korumak gayesinin daha pratik, daha geniş bir surette temini
içindir.

Türkiye

Kızılay Mecmuası

ANKARA

PARTIE FRANÇAISE

Articles et nouvelles publiés dans ce numrèò

- 1 — 1940
- 2 — Visite de Mr. le Comte B. de Rougé, Secrtéraire Général de la Ligue des Sociétés de la Croix-Rouge en Turquie.
- 3 — Récit douloureux de la terrible catastrophe.
- 4 — La manifestation et le deveppement dans le domaine international des sentiment de secours et de charité.
- 5 — Recherches de l'ypérite dans des endroits contaminés ou non par l'application de procédès simples.
- 6 — La force et l'effet de pénétration de l'ypérite sur divers objets, connaissances approfondies pour le nettoyage du materiel attaqué par ce gaz.
- 7 — Maillots de bébés préparés dans les ateliers du Croissant-Rouge en vue de les protéger contre les gaz de combat.
- 8 — Règles qui servent de base à l'enseignement nécessaire pour la protection des fabriques et des établissements contre les attaques aériennes.
- 9 — Pompe d'oxygène type Draeger «UH».

- 10 — Dispositions à prendre dans des maisons privées contre Les attaques aériennes.
- 11 — Réponses de notre spécialiste aux demandes faites par nos lecteurs sur les gaz de combat.
- 12 — Premiers secours hygiéniques sur les gaz de combat.
- 13 — Nouvelles du Croissant-Rouge.
- 14 — Nouvelles de la Croix-Rouge.
- 15 — Partie Française.

Départ de Monsieur Le Comte B. de Rougé pour Genève

Traduction de Fuat KERMAN

A la suite de récents tremblements de terre qui ont occasionné la perte des milliers de vies humaines et la ruine d'un grand nombre de villes et de villages dans le pays, la Ligue des Sociétés de la Croix Rouge a bien voulu déléguer son Secrétaire Général, Monsieur le Comte B. de Rougé avec mission de se mettre d'urgence en rapports avec les Autorité du Croissant Rouge de Turquie pour prendre connaissance des mesures et des moyens de secours à organiser et en étudier les formes et les conditions dans les régions dévastés par le désastre.

Monsieur le Comte B. de Rougé après un court séjour en notre ville est parti le 10 Janvier écoulé pour Genève après être reçu par Son Excellence le Docteur Refik Saydam, premier ministre de Turquie et fut accompagné à la gare par une nombreuse personnalités du Croissant Rouge ainsi que par le chef du cabinet particulier du premier ministre.

La veille de son départ, Monsieur le Secrétaire Général de la Ligue a reçu à Ankara Palace avec sa courtoisie habituelle le correspondant d'Ulus auquel il a déclaré ses impressions de voyage en termes suivants :

La Ligue des Sociétés de la Croix-Rouge a pour mission de réunir en une sorte de fédérations toutes les Sociétés Nationales de la Croix et du Croissant Rouge dont le Siège se trouve à Genève. Les Sociétés de la Croix-Rouge de divers pays viennent immédiatement au secours des sinistrés, par un sentiment de solidarité humaine, chaque fois q'une calamité se produit dans n'importe quelle partie du monde.

Ainsi la Ligue joue un rôle utile et important au point de vue d'assurer d'une seule main la direction et l'expédition des secours d'une manière sure et efficace sur les lieux du désastre.

Nombre de Sociétés de la Croix et du Croissant-Roug dès qu'elles ont

été prévenues de l'étendue du désastre s'empressèrent de se mettre en activité pour prêter leur assistance aux sinistrés par le canal du Croissant Rouge de Turquie et plusieurs autres sociétés s'adressèrent à la Ligue pour lui demander les formes et les conditions par lesquelles elles pourraient être utiles à ces malheureux.

Monsieur B. Normans Dawis, président général de la Société des Etats-Unis d'Amérique et président de la Ligue m'avait chargé de prendre contact avec la Société du Croissant Rouge et lui porter la sympathie de toutes les sociétés soeurs.

En effet le tremblement de terre qui a dévasté une notable partie de votre pays a provoqué une vive émotion non seulement en Europe mais aussi chez toutes les nations de l'Amérique du nord et du sud. Ce qui a renforcé leur sympathie qui existait déjà à l'égard de votre pays. Je me suis mis ici directement en rapports avec le Comité Central du Croissant Rouge en vue d'établir une collaboration avec lui et organiser les secours pour l'amélioration du sort des sinistrés. J'ai constaté non sans admiration au cours de mon séjour en votre pays les grands et les multiples efforts réalisés par votre Société qui travaille sous la présidence du Dr. Hüsameddin Kural et sous la présidence d'honneur de Son Excellence le Dr. Réfik Saydam, votre éminent premier ministre.

Ainsi donc je ne saurai pas vous dissimuler encore une fois mon admiration devant la grandeur de la confiance dont jouit le Croissant Rouge tant par votre gouvernement que par votre nation, ainsi que devant l'énormité des sacrifices dont celle-ci s'impose à l'occasion de la calamité terrible dont votre pays est frappé.

Donc, j'ai été vivement impressionné des scènes touchantes qui se réalisaient dans la voie du développement de la solidarité nationale.

Notre Ligue se fait un constant devoir de développer ses activités dans des circonstances analogues et comme preuve de ses efforts je me permets de vous citer en exemple le fait suivant:

A l'occasion de la guerre Germano-Polonaise la Ligue s'était em-

pressée d'envoyer en Roumanie, en Hongrie, en Lettonie, et en Lithuanie plusieurs de ses délégués avec mission de prêter leur assistance aux réfugiés polonais et de collaborer avec les Sociétés Nationales de la Croix-Rouge pour assurer leur participation en l'occurrence.

Je ne manquerai pas de soumettre à la connaissance de la Ligue le résultat de mes rapports avec votre Société et nous resterons en contact serré de travail avec elle dans une large mesure de mutuel secours et d'assistance.

Sur la demande du correspondant d'Ulus au sujet de l'impression qui lui aurait fait notre pays notre Aimable Hôte a repris la parole après un court silence :

Je ne suis resté qu'un seul jour à Istanbul. Cette ville que j'ai visitée pour la première fois m'a émerveillé littéralement. J'ai constaté avec une grande admiration l'ordre et la perfection qui regnent dans l'organisation établie dans un bref délai et les sentiments de patriotisme qui se révèlent dans la solidarité du peuple turc dont je me souviendrai toujours.

Récit poignant de la terrible catastrophe

Traduction de Fuat KERMAN

Désormais ce deuil turc fait partie de l'histoire; les poètes chantent des élégies sur les phases et les ruines de cette grande et douloureuse calamité.

Les radios, les agences et toute la presse ont diffusé, en grands détails, tant à l'intérieur qu'à l'extérieur du pays jusque'aux confins de notre vieille terre le tragique événement du 27 Décembre 1939 et enregistré toute une série d'observations et d'impressions qui ont été faites sur l'étendue du cataclisme.

Ce deuil national fait désormais partie de l'histoire, les poètes chantent des élégies à l'occasion de cette douloureuse calamité. Le journal de «Kızılây» qui, ayant pu être publié la première fois depuis cet événement, eut à peine l'occasion d'être l'interprète de ces nobles sentiments.

Cette calamité terrible que l'histoire racontera à la postérité est la première en son genre que notre génération ait éprouvé. C'était le premier Janvier 1940, un matin glacial d'Ankara tout couvert de gros nuages. On voyait sur le boulevard une partie des citoyens attardés pour vaquer à leurs affaires. Il était 9 heures passés. Tout le monde ignorait encore la tragique nouvelle. Un facteur traversait en courant les allées glacées du parc du Siège Central du Croissant-Rouge et remettait la première dépêche qui venait du gouverneur d'Erzindjan, réfugié à Kémah. Cette dépêche annonçait 88 morts et 66 blessés et demandait d'urgence des secours pour les victimes du tremblement de terre. Une deuxième dépêche qui venait de Zara quelques minutes après enregistrait 62 morts et 126 blessés demandant également des secours. Entretemps les téléphones se mettaient en action. De toute part on demandait des renseignements sur l'étendue et la portée du désastre. Ce qui montrait encore une fois que le Croissant-Rouge est l'un des premiers facteurs auquel on pourrait s'adresser dans des circonstances analogues. La Société du Croissant-Rouge s'était décidée en effet avec une rapidité qui lui est propre d'envoyer par

mandat télégraphique sur les lieux du désastre 8000 mille Livres Turques et deux mille trousseaux sans avoir attendu le moindre détail supplémentaire sur l'étendue du désastre. Les envois s'exécutaient avec la parfaite vigilance d'une équipe de sapeurs pompiers consciente de l'importance de son devoir. Il a été constaté plus tard que les lieux du désastre étaient transformés en un désert jonchés de morts et de décombres. Il n'existait plus ni bureau de poste ni un établissement bancaire pour avoir la possibilité de convertir en effectifs un mandat de poste. Les dépêches des lieux non éprouvés commencèrent à se ruer l'une après l'autre. Chaque télégramme faisait grossir l'étendue et la gravité du malheur et enregistrait de nouveaux cas sismiques, étendant ainsi les rayons d'action du fléau jusqu'aux bords de la mer noire. Ainsi une superficie de 1300 kliomètres avec 1,350,000 habitants a été plus ou moins éprouvée par le désastre. Les agents du Croissant-Rouge sont dans des moments analogues plus affligés et plus sensibles, qu'un citoyen qui ne se trouve pas habituellement en contact avec les événements de ce genre. Personne ne songeait plus à ses occupations journalières. Chacun se bornait à analyser, à travers les linges des dépêches, cette triste nouvelle et en déchiffrer les mots...

Finalement la tragique nouvelle se répandit avec la rapidité d'éclair dans toute la ville. Le Grand Chef National qui était en voyage d'études dans le pays pendant les jours qui précédaient cette catastrophe, s'est rendu immédiatement à Erzindjan, dès qu'il a été prévenu du désastre, à la tête des équipes organisées pour les premiers secours, sans tenir compte des éléments et des caprices de la nature déchaînés sur cette région, tels que les orages, les bourrasques de neige, les torrents et autres calamités plus terribles les unes que les autres. Notre Grand Chef s'est bientôt familiarisé avec les éprouvés et s'intéressa avec une tendresse paternelle à leur souffrance en prescrivant les ordres que comportait la situation.

L'histoire de la civilisation enregistre pour la première fois la sympathie et la tendresse qu'un chef de l'état aurait prodiguée avec une sincérité aussi profonde à l'égard de ses administrés. D'autre part deux

membres du gouvernement se rendaient immédiatement sur les lieux du désastre et prenaient place à côté du Grand Chef.

La Société du Croissant-Rouge se mit à l'oeuvre avec une ardeur sans précédente sous les directives du gouvernement. Mais la nature se ruait avec rage sur ses victimes et faisait tout ce qui est en son pouvoir pour entraver l'utilité de toutes ces mesures envisagées pour adoucir la situation de ces malheureux. Les trains débordant de toutes les provisions de vivres, du matériel sanitaire, et d'habillements déraillaient en route pour se buter contre les avalanches et les éboulements des blocs de neige et de terre. Les vagues qui s'élèvent comme des montagnes entravant la sortie des bateaux à la mer noire. Les trains et les camions chargés de tentes que les vilayets du sud et du sud ouest font leur possibilité pour pouvoir expédier aux sinistrés s'enfonçaient également dans la boue et dans les eaux accumulées par les inondations. Tout cela était triste et bouleversant. Mais jamais désespérant.

Un grand nombre de médecins et de pharmaciens, membres à la Grande Assemblée Nationale se mirent de leur côté en route pour diriger, à titre gracieux, les équipes des hôpitaux mobiles organisés pour les soins des malades et des blessés. Les chefs de l'armée se présentaient avec ses équipes de soldats sur les lieux du désastre et dirigeaient en personne les opérations de sauvetage. D'autre part les étudiants universitaires s'adressaient tout en larme au Croissant-Rouge pour se faire incorporer à titre volontaire dans les équipes de secours. Des centaines d'ouvriers s'inscrivaient dans les services pour être envoyés au secours des sinistrés. Les malheureux condamnés de droit commun auxquels la justice turque faisait subir la peine d'emprisonnement se distinguaient par la sincérité de leurs actes de dévouement qui leur valurent la liberté.

Enfin la série matérielle de l'assistance populaire commence à se manifester. Les dons en argent et en nature affluaient de toute part. En réalité le peuple n'épargnait rien pour soulager les souffrances et les besoins des victimes de sorte que les équipes renforcées par l'adjonction au cadre des agents d'élite du gouvernement ne suffisaient plus pour prendre

livraison des effectifs et des objets souscrits par le peuple. Le service d'encaissement dont le nombre du personnel a été trois ou quatre fois augmenté pouvait à peine maintenir l'ordre en présence de l'empressement général du peuple. Le montant des souscriptions en effectifs commençait par 50 Piastres (don fait par un petit écolier) jusqu'à des sommes fantastiques. Quant aux dons en nature ils sont vraiment au dessus de toute prévision. Les citoyens de toutes les catégories, les dames distinguées, les commerçants, les fonctionnaires, tout participait à cette souscription en portant dans les bras ou sur les dos un grand nombre de trousseaux, d'habillements et s'empressaient de les remettre au Siège Central du Croissant-Rouge. Ces dames se donnaient avec plaisir la peine de se rendre à la gare malgré les rigueurs de la saison et s'occupaient le jour et la nuit des soins des malades et des blessés qui arrivaient par centaines des lieux éprouvés. Ces tableaux d'une affliction poignante, qui constituent l'exemple le plus éloquent des sentiments d'une solidarité inébranlable, occuperont la place d'honneur que l'histoire de Turquie leur réserve.

La manifestation et le développement dans le domaine international des sentiments de secours et de charité

Traduction de Fuat KERMAN

Dans notre article d'hier, tout en faisant l'historique du tremblement de terre, nous avons déployé nos efforts pour faire ressortir les plus nobles sentiments des coeurs humains qui palpitent par les mêmes émotions provoquées dans le pays en faveur des sinistrés depuis notre Grand Chef National jusqu'au plus humble citoyen condamné de droit cammun, à l'occasion de cette tragique calamité que nous avons exprimée à cet effet les sentiments de notre gratitude par notre édition de «Kızıl原因». Nous voulons aujourd'hui faire brièvement le récit de la haute sympathie et d'intérêt que cette catastrophe éveilla dans le monde civilisé et dans les cinq parties de notre vieille planète en faveur de la nation turque profondément affligée par le désastre.

Il y'a quarante ans, lors d'un tragique tremblement de terre qui avait sévi dans le pays notre immortel poète Tevfik Fikret faisait appel à l'humanité en ces termes touchants: «donnez aux malheureux».

Le tremblement de terre qui fait l'objet de cet article prouve clairement que la vie qui date à peu près d'un demi siècle depuis cet événement, se trouve tellement élevée qu'il n'est plus nécessaire aujourd'hui de tel appel pour susciter la générosité internationale en matière de secours et de charité. Au moment où le monde se trouve entièrement plongé dans une atmosphère de feu et de poudre une calamité naturelle surgie dans un coin du territoire turc se transmet comme un événement quelconque à l'opinion publique mondiale par les services de diffusion au moyen des ondes d'électricité. La nation turque profondément occupée par ses propres moyens à panser la blessure, à arrêter les larmes des sinistrés autant que possible, ne pouvait plus être en état de provoquer les démarches internationales dans le domaine de secours et d'assistance. Mais ce tragique

événement n'avait pas manqué de susciter une vive effervescence à travers le monde de charité et de bienfaisance.

L'humanité entière s'intéressait vivement à ce désastre. Depuis le Continent Australien jusqu'aux pays limitrophes, on recevait des chefs de tous les pays, de tous les gouvernements, des Associations de la Croix et du Croissant-Rouge, des Institutions du Commerce et de l'Industrie d'innombrables dépêches de condoléance par lesquelles on demandait ce que nous voulons et ce qu'était notre besoin? Finalement des sommes d'argent, en face de notre silence, débordaient des caisses de banque. Les stocks du matériel sanitaire, de vivres, d'habillemens, de trousseaux et mille autres objets affluent dans des wagons, des camions remplissant des entrepôts de ports. D'autre part l'Union internationale de secours, l'une des institutions des plus connues de la Société des Nations se met immédiatement à l'oeuvre, les présidents de la Ligue des Sociétés Nationales de la Croix Rouge et du Comité International font pressentir une action internationale en faveur des sinistrés à laquelle nous nous contentons, en présence de cette grande sympathie, de soumettre la sincère et profonde gratitude de notre nation.

Les dossiers que j'ai emportés d'Ankara sont encore pleins de documents qui attestent ces nobles et généreux gestes.

En présence de notre modestie, la Ligue des Sociétés de la Croix-Rouge a bien voulu envoyer à Ankara son Secrétaire Général, Monsieur le Comte B. de Rougé en vue de se mettre en rapport avec notre Société. L'éminent Secrétaire Général de la Ligue aurait bien voulu encore prolonger son séjour en notre pays dans une atmosphère de sincère amitié s'il n'eut pas été prévenu d'un deuil de famille que nous partageons vivement.

Monsieur le Comte B. de Rougé lors de son bref séjour en notre ville n'avait pas manqué d'examiner avec admiration notre système d'organisme et de secours, notre stock de tentes, de médicaments, du matériel sanitaire et des moyens de transport qui ont été préparés et gardés dans

les entrepôts de notre Société en vue d'être utilisés pour les victimes de guerre et de calamité en cas, d'urgente nécessité.

Notre Eminent hôte après avoir été reçu par Son Excellence le Docteur Réfik Saydam, premier ministre de Turquie, a quitté notre pays avec les meilleurs souvenirs.

La Croix et le Croissant-Rouge de paix que la Grande Guerre de 1914 avait créé en faveur de l'humanité et de l'internatinolisme marcheront résolument sans rebrousser chemin, en face des obstacles suivant les plans qu'ils ont arrêtés et par la voie desquels ils arriveront à faire entrer le soleil du calme et de la paix dans les coins les plus obscurs du monde.

Les repercussions que cette calamité produisit à travers le monde constituent incontestablement l'exemple le plus éclatant et le plus loyal de cette affirmation.

Or, il va sans dire que 63 nations civilisées se trouvent inscrites à cette organisation et que la jeunesse de chaque nation membre travaille dans une communauté de vue pour cette fin. Aujourd'hui il existe dans le monde des milliers de juniors dont 120 mille turcs et tous ces juniors se réunissent autour de cette devise (I serve)....

KIZILAY MECMUASI

Tableau indiquant le montant des secours en argent qui a été envoyé par le Croissant - Rouge entre les 27-12-1939 et 20-1-1940 à tous les gouvernorats et aux comités régionaux du Croissant-Rouge.

Destinations	Livres Turques Piastres	
Section du Croissant - Rouge d'Amassiya.	17000	
Gouvernorat de Bolu.	500	62
Hopital mobile No. 1.	16590	
Gouvernorat de Tchankiri	500	82
» de Diyarbakır.	892	
Section du Croissant - Rouge de Fatsa.	3000	
Ministère des Travaux Publics.	10000	
Gouvernorat d'İtchel.	10000	
Section Centrale du Croissant-Rouge de Balıkesir.	1000	
Secours en argent envoyés par le canal de Gümüşhane à Kelkit.	2000	
Gouvernorat d'Erzindjan.	22628	80
» de Manisa.	5000	
Section du Croissant Rouge d'Unîé.	1500	
Secours en argent envoyé pour la région de Chiran par le canal du vilayet de Gümüşhané.	2000	
Vilayet de Sinop.	937	
Secours divers.	25077	47
Vilayet de Trébizonde.	15000	
» de Kayséri.	30000	
Section Centrale du Croissant-Rouge de Brousse.	15000	
» » de Guirésoun.	30000	
Gouvernorat d'Alucra.	4000	
» de Hatay.	10000	
» de Gaziantep.	5000	
» de Marache	5150	

KIZILAY MECMUASI

Destinations	Livres Turques Piastres	
Section du Croissant-Rouge du Vilayet de Zara.	2000	
Pour la région de Souchéhir.	5000	
Envoi d'argent pour le personnel de l'équipe chargée d'enlever les décombres.	3500	
Pour l'hôpital mobile No. 2.	5000	
Gouvernorat de Konya.	10000	
Vilayet d'Erzuroum.	3000	
» d'Eskichéhir.	1000	
Section Centrale du Croissant-Rouge de Kodjaéli.	5000	
Vilayet de Sivas.	8000	
Envoi d'argent pour les besoins de l'inspection et des employés du Croissant-Rouge.	10930	
Gouvernorat de Samsoun.	2000	
» de Tokat.	29540	
» de Malatya.	15000	
Section Centrale de Kızılây. d'Ordu.	17000	
Vilayet de Niğdé.	3500	
Section du Croissant-Rouge de Réfahiyé.	7000	
Vilayet d'Adana	10000	
Gouvernorat de Boğazlıyan	200	
Section Centrale du Croissant-Rouge de Gümüşhane.	3630	
Section du Croissant-Rouge de Kemah	3000	
Section du Croissant-Rouge de Yozgat	10000	
Municipalité d'Ankara	10000	
Vilayet de Smyrne	8373	75
Total	410650	60
Secours en argent envoyé par le Gouvernement aux divers vilayets.	145000	
	555650	64

KIZILAY MECMUASI

Montant d'effectifs envoyé par le Croissant-Rouge à partir
du 20 et 29-1-940 aux différents vilayets.

Destinations	Livres Turques Piastres	
port du Total	555650	64
Direction des Travaux Publiques d'Istanbul	60000	
Gouvernorat de Zilé	500	
Section Centrale de Isparta	200	
Gouvernorat d'Erzindjan pour la région de Réfahiyé	10000	
Gouvernorat de Safranbolu	200	
Vilayet de Sivas	22000	
Vilayet d'Afyon	500	
Vilayet de Tokat	30000	
Gouvernorat de Zağra	5000	
Vilayet de Hatay	15000	
Vilayet de Diyarbakır	1000	
Vilayet de Brousse	2000	
Vilayet de Kelkit	2000	
Vilayet d'Erzouroum	2000	
Vilayet d'Eskişehir	2000	
Vilayet de Samsoun	30000	
Vilayet d'Urfa	300	
Vilayet de Castamouni	3373	
Au medecin en chef de l'hopital mobile No. 2	7000	
Vilayet d'Itchel	10000	
Gouvernorat de Merzifon	300	
Vilayet d'Adana	10000	
Vilayet de Gümüchehané	950	
Vilayet de Trébizonde	20000	
Divers secours	1575	
Envoi d'argent au nom de Halis Ergine, inspecteur du Croissant-Rouge	2000	
Total général	802549	64

Milletinden ve Milli Şefinden maada her şeyini kaybeden bir anne

Milli Şefimiz felâketzedeler arasında

Zelzelenin ilk anlarında

Bir enkaz yığını haline gelen Erzincandan bir görünüş

Zelzele Erzincanda işte bu derece feci olmuştur.

Enkaz altından çıkarılan eşya başka bir tarafa naklediliyor

Zelzelenin yaptığı tahribat

Zelzelenin yaptığı tahribattan diğer bir görünüş.

Felâkete uğrıyanlardan bir grup

Zelzele münasebetiyle faaliyete geçen Fatih şubemiz âzalarından diğer bir grup

Zelzelenin bu hale koyduđu Erzincandan bir görünüş.

Zelzelenin yaptığı tahribattan bir görünüş

Fatih şubemizin idare heyeti âzaları faaliyette

Zile şubemizin Cümhuriyet bayramına iştiraki

Çankırı şubemizin zelzele felâketzedeleri için tertip ettiği piyanganun Halkevinde çekilişi

zelzele felâketi için ilk yardıma koşan yavrularımızdan Erten Özer

Zelzele felâketi için aşyasını Kızılaya vermekte sabırsızlık gösteren bir yavrumuz Necdet Erten

Bir ailenin zelzeleden kurtarabildikleri eşya

Zelzeleden ancak canlarını kurtarabilen iki vatandaşımız

KIZILAY

Afyonkarahisar Maden Suyu

Kaynağından doğrudan doğruya asrî makinelerle çıkarılıp şişelere doldurulmaktadır.

Arsiulusal sergilerde altın madalya ve takdirnameler kazanmıştır. Mide, karaciğer, böbrek ve bağırsak hastalıklarında çok faydalıdır.

Afyonkarahisar Maden Suyu

Maden sularının en lezzetlisi ve en şifalıdır. Hasılatı Kızılay Cemiyetine aittir.

**Bilûmum Eczane ve
Bakkaliye Mağazaların-
da satılır.**

